

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝSLECH A TAKTIKY V JEHO PROVÁDĚNÍ
U KRIMINALISTŮ V PLZEŇSKÉM KRAJI**

Autor práce: Marek Černý, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Kazbunda

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Marek Černý, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Výslech a taktiky v jeho provádění u kriminalistů v Plzeňském kraji

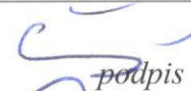
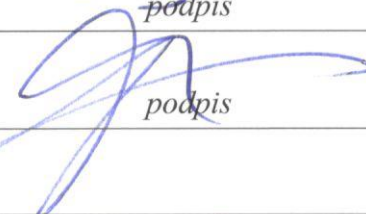
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Interrogation and Tactics in Its Implementation by Criminal Investigators in the Pilsen Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

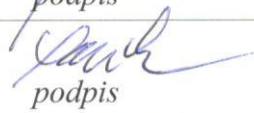
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Stanislav Kazbunda

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2024

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit výslechové taktiky používané kriminalisty v Plzeňském kraji, posoudit jejich efektivitu a navrhnout doporučení pro optimalizaci výslechových taktik v souladu s aktuálními poznatky z psychologie a kriminalistiky.

Student: Marek Černý, DiS.	9.12.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Kazbunda	9.12.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	10.11.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.1.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

Marek Černý, DiS.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Stanislavu Kazbundovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ČERNÝ, M. *Výslech a taktiky v jeho provádění u kriminalistů v Plzeňském kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 89 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Stanislav Kazbunda.

Klíčová slova: výslech, taktiky výslechu, výpověď, vyšetřovatel, operativec

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu využívání výslechových taktik v praxi kriminalistů Plzeňského kraje. V teoretické části je podrobně popsán samotný proces výslechu, jeho fáze, typy a související taktiky, které mohou kriminalisté uplatnit v praxi. Součástí je také rozbor psychologických aspektů výslechu a význam navazování psychologického kontaktu s vyslýchanou osobou. Praktická část práce je založena na dotazníkovém šetření mezi kriminalisty, jehož cílem bylo zjistit, jaké výslechové metody jsou skutečně využívány a jak jsou jednotlivými kriminalisty vnímány. Výsledky poskytují přehled o současné praxi v daném regionu a poukazují na konkrétní přístupy a jejich efektivitu.

ABSTRACT

ČERNÝ, M. *Interrogation and Tactics in Its Implementation by Criminal Investigators in the Pilsen Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 89 pgs. Supervisor: Mgr. Stanislav Kazbunda

Key words: Interrogation, interrogation tactics, statement, investigator, operative

This bachelor's thesis focuses on analyzing the use of interrogation tactics in the practice of criminal investigators in the Pilsen region. The theoretical part provides a detailed description of the interrogation process, its stages, types, and related tactics that investigators may apply in practice. It also includes an analysis of the psychological aspects of interrogation and the importance of establishing psychological rapport with the interviewee. The practical part of the thesis is based on a questionnaire survey conducted among investigators of the Criminal Police and Investigation Service, aiming to identify which interrogation methods are actually used and how they are perceived by individual investigators. The results offer an overview of current practices in the region and highlight specific approaches and their effectiveness.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Obecně teoretické problémy výslechu	13
2.1 Definice a cíle výslechu	13
2.2 Příprava výslechu	13
2.2.1 Analytická fáze.....	13
2.2.2 Syntetická fáze	14
2.3 Konstrukce výslechu	15
2.3.1 Úvodní stádium	15
2.3.2 Stádium monologu (stádium souvislého líčení).....	16
2.3.3 Stádium dialogu (stádium pokládání otázek a odpovědí)	17
2.4 Dokumentace výslechu	17
2.5 Druhy výslechů podle procesního postavení vyslýchaného.....	18
2.5.1 Výslech obviněného	18
2.5.2 Výslech svědka.....	19
3 Taktiky výslechu	20
3.1 Formování psychologického kontaktu	20
3.2 Analýza výpovědi v průběhu výslechu	21
3.3 Pomoc vyslýchanému k překonání zdánlivě zapomenutého, chybných vzpomínek a subjektivních nedostatků reprodukce	22
3.4 Psychologické působení na lživě vypovídající osobu za účelem získání pravdivé výpovědi.....	23
3.4.1 Odhalení, objasnění a odstranění příčin motivujících lživě vypovídat ...	23
3.4.2 Stimulování kladných vlastností vyslýchané osoby.....	23
3.4.3 Využití stavu emocionálního napětí vyslýchané osoby	24
3.4.4 Využití rozporů uvnitř výpovědi a rozporů mezi výpovědí a ostatními důkazy	24
4 Psychologie výslechu	26

4.1	Interpersonální percepce	26
4.1.1	První dojem	26
4.1.1	Profesní zkreslení	27
4.1.1	Předsudky a přecitlivělost (idiosynkrasie)	27
4.1.2	Sociální stereotypy	28
4.1.3	Osobní problémy	28
4.2	Výslech dítěte a mladistvého	28
4.2.1	Výslech dítěte	28
4.2.2	Výslech mladistvého	29
4.3	Výslech seniorů a osob nemocných a zraněných	30
4.3.1	Výslech seniorů	30
4.3.2	Výslech nemocných a zraněných osob	30
5	Předvýzkum	32
6	Výzkumné otázky a hypotézy	33
7	Analýza dotazníkového šetření	34
	Diskuze.....	58
	Závěr	62
	Seznam použitých zdrojů	63
	Seznam zkratk	66
	Seznam grafů a tabulek	67
	Seznam příloh.....	69
	Přílohy	70

Úvod

Kriminalistický výslech představuje klíčovou kriminalisticko-taktickou metodu sloužící k získávání důležitých informací od podezřelých, svědků i obětí trestných činů. Jeho úspěšnost přitom do značné míry závisí nejen na profesních zkušenostech a psychologické připravenosti vyslýchajícího, ale také na správném použití taktických přístupů a technik. Ačkoliv výslech jako proces podléhá přísným zákonným pravidlům, jeho praktické provádění je z velké části ovlivněno individualitou každého případu, osobností kriminalisty a schopností adaptace na konkrétní okolnosti.¹

Dostupná odborná literatura se věnuje výslechu zejména z pohledu trestněprávního rámce, psychologických aspektů či typologie osob vyslýchaných. V rámci bakalářských a diplomových prací je výslech často popisován v kontextu právních a teoretických souvislostí. Pouze výjimečně se objevují práce, které by se hlouběji zaměřily na praktické využívání taktických prvků výslechu v reálné policejní praxi.

Cílem práce je rozšířit dosavadní poznatky o tom, jak kriminalisté v praxi skutečně pracují s různými taktikami při výslechu.

V rámci předvýzkumu jsou provedeny rozhovory se čtyřmi kriminalisty, které mají za cíl vytvořit autorovi práce vhled do výslechové praxe a pomáhají s následnou formulací jednotlivých otázek pro kvantitativní fázi výzkumu – pro dotazníkové šetření.

Výsledky práce mají přinést vhled do toho, jaké taktiky jsou vnímány jako neefektivnější, nejvíce využívané a kde vnímají kriminalisté úskalí či rezervy. Práce může posloužit jako východisko pro další výzkum v oblasti výslechových technik a zároveň nabídnout zpětnou vazbu pro policejní praxi.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu vybraných výslechových taktik v praxi kriminalistů působících v Plzeňském kraji. Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení výslechových taktik používaných kriminalisty v Plzeňském kraji, posouzení jejich efektivity a navržení doporučení pro jejich zlepšení.

První část práce zahrnuje teoretický úvod k výslechu a výslechovým taktikám. Jsou popsány fáze výslechu, konstrukce a dokumentace výslechu, druhy výslechů podle procesního postavení vyslýchaného a vlastní výslechové taktiky. V závěru teoretické části práce je jedna kapitola věnována také psychologii výslechu.

¹ NĚMEC, Miroslav a kolektiv. 2018. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- I. díl. Aktuální problémy kriminalistické teorie*. Praha : ABOOK, s.r.o., 2018. str. 491 . ISBN 978-80-906974-1-6, s. 309-310.

Ve druhé polovině práce navazuje praktická část, ve které jsou popsány nejdůležitější aspekty z předvýzkumu a dále jsou analyzovány odpovědi z dotazníkového šetření.

Získaná data přispívají k hlubšímu porozumění tomu, jak kriminalisté přistupují k výslechu v každodenní praxi a jaké taktiky a metody volí v různých situacích. Zároveň umožňují identifikovat konkrétní postupy, které kriminalisté považují za nejúčinnější a nejvhodnější pro dosažení požadovaných informací, což poskytuje vhled do reálného fungování výslechu na poli trestního vyšetřování.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce využívá kombinaci kvalitativního a kvantitativního přístupu. Úvodní kvalitativní fáze měla podobu strukturovaných rozhovorů s kriminalisty, které sloužily jako podklad pro sestavení dotazníku. Následné kvantitativní šetření prostřednictvím dotazníku pak umožnilo ověřit a zobecnit zjištění na širším vzorku respondentů.

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení výslechových taktik používaných kriminalisty v Plzeňském kraji, posouzení jejich efektivity a navržení doporučení pro optimalizaci výslechových taktik v souladu s aktuálními poznatky z psychologie a kriminalistiky.

Dílčí cíle práce vycházejí z vybraných výslechových taktik, které uvádí literatura. Dílčími cíli této práce jsou: popsání vztahu mezi navázáním psychologického kontaktu s vyslychaným a průběhem výslechu, analýza postupu identifikace nesrovnalostí ve výslechu pomocí analýzy výpovědi a jejím srovnáním s dosud zjištěnými skutečnostmi, zhodnocení efektivity vybrané taktiky využívané v případě neúplné nebo zapomenuté výpovědi a analýza vztahu mezi neverbálními projevy vyslychaného a nepravdivou výpovědí.

Předvýzkum zahrnuje strukturované rozhovory se čtyřmi kriminalisty Plzeňského kraje (příslušníci Služby kriminální policie a vyšetřování, dále SKPV).

Z předvýzkumu vyplynulo, že kriminalisté se ve své praxi převážně opírají o osvědčené výslechové taktiky, které uvádí literatura. Díky tomuto zjištění mohlo být postoupeno k dalšímu kroku, kterým bylo sestavení výzkumných otázek, hypotéz a tvorba vlastního dotazníkového šetření. Toto zjištění potvrdilo relevanci zvoleného tématu a zároveň sloužilo jako klíčový podklad pro formulaci jednotlivých otázek v dotazníkovém šetření.

Vlastní dotazník se skládá ze 14 uzavřených otázek, jedné otevřené otázky a v úvodu jsou 3 otázky sloužící k identifikaci respondenta. Ze 14 uzavřených otázek je 11 otázek škálových, umožňující vyjádřit míru souhlasu, četnosti, důležitosti nebo intenzity určitého postoje či chování na předem definované stupnici.

Respondenti byli osloveni zejména prostřednictvím osobních kontaktů, které autor navázal v rámci studia, odborných praxí nebo v profesním prostředí. Tento způsob oslovení zvolil autor záměrně, protože umožňuje rychlejší a flexibilnější komunikaci.

Díky tomuto bylo možné oslovit kriminalisty, kteří skutečně mají zkušenosti s vedením výslechů a zároveň byli ochotni se do výzkumu aktivně zapojit.

Dotazník byl kriminalistům distribuován online formou skrze odkaz na stránku [Survio.com](https://www.surveymonkey.com), kde byl dotazník k dispozici. Díky online korespondenci byla zajištěna anonymita všech respondentů. Odkaz na vlastní dotazník je součástí Příloha I. – Dotazník

2 Obecně teoretické problémy výslechu

2.1 Definice a cíle výslechu

Výslech je jedna ze základních a nejpoužívanějších kriminalistických metod, při které jsou v mezích zákona získávány od vyslýchané osoby formou výpovědi informace důležité pro vyšetřování. Tyto informace jsou uloženy v paměťových stopách, které jsou obsaženy ve vědomí vyslýchaného. Po celou dobu výslechu jsou přísně dodržována práva a povinnosti dané zákonem, a to vyslýchaného i vyslýchajícího.²

Pro potřeby trestního řízení není hlavním cílem výslechu přiznání obviněného, ale dopracovat se ke kompletní a pravdivé výpovědi. Tento proces je kvůli respektování základních práv a svobod usměrňován zákonem.³

2.2 Příprava výslechu

Zkušenosti z kriminalistické praxe ukazují, že pachatelé často poskytují pravdivé výpovědi ještě před tím, než proti nim dojde k oficiálnímu vznesení obvinění. Po zahájení trestního stíhání se však mnohem častěji odvolávají na své právo nevypovídat nebo poskytují nepravdivé informace. Z tohoto důvodu je nezbytné výslech důkladně připravit.

Důkazní materiály, které mají být obviněnému během výslechu předloženy, je vhodné uspořádat v logickém pořadí. Současně je důležité předvídat možné způsoby, jakými by mohl obviněný důkazy interpretovat, a připravit si cílené otázky, které tyto výklady zpochybní.⁴ Přípravou rozumíme stanovení formy výslechu, možnosti provedení výslechu a určení taktických a obsahových záměrů.

Obvykle se příprava výslechu dělí na fázi analytickou a fázi syntetickou.⁵

2.2.1 Analytická fáze

Analytická fáze se skládá z analýzy dosud nashromážděných materiálů, z analýzy schopností a psychického stavu vyslýchající osoby a z analýzy osobnosti vyslýchané osoby.⁶

² KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 59.

³ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 8.

⁴NĚMEC, Miroslav, kolektiv. 2019. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- II. díl. Aktuální problémy kriminalistické praxe*. Praha : ABOOK s.r.o., 2019. str. 407. ISBN 978-80-906974-2-3, s. 66.

⁵ Tamtéž, s. 9.

⁶ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s. 319.

Analýza dosud shromážděných materiálů je činnost, kdy se vyslýchající osoba seznamuje s materiály, které jsou doposud získané. Jedná se především o nalezení rozporů a mezer, které je třeba nadcházejícím výsledkem odstranit a vymezení skutečností, které může vyslýchaná osoba s největší pravděpodobností objasnit, potvrdit či vyvrátit.⁷

Analýzu schopností a psychického stavu vyslýchané osoby je možné označit také jako vlastní autoreflexi vyslýchajícího. Vyslýchající by měl sám posoudit svůj momentální psychický stav a schopnost vést daný výsledek.⁸

Cílem analýzy osobnosti vyslýchané osoby je získat představu, která co nejvíce charakterizuje vyslýchanou osobu se záměrem zjistit a předvídat její chování během výslechu. Zjišťuje například, zda se jedná o zvlášť zranitelnou oběť, cizího státního příslušníka, osobu neslyšící nebo recidivistu. Na základě představy, kterou vyslýchající o vyslýchaném získá, může zvolit vhodné taktické postupy, kterými dokáže vyslýchaného kladně ovlivnit k získání kompletní a pravdivé výpovědi.⁹

2.2.2 Syntetická fáze

Syntetická fáze nastává až před provedením samotného výslechu. V této fázi přípravy vyslýchající osoba modeluje možný vývoj a průběh výslechu. Obvyklé dělení syntetické fáze je na část obecnou a část zvláštní.

Na základě informací získaných během analytické fáze se v obecné části rozhoduje především o formě, cíli, času a místě konání výslechu a o způsobu, kterým lze zajistit přítomnost vyslýchané osoby. Dále se rozhoduje o možných a nezbytných účastnících výslechu. Kromě osoby vyslýchané a vyslýchajícího se může jednat o zapisovatelku, obhájce, zákonného zástupce nebo tlumočníka. Pokud je to nutné, musí se řešit i o možnost utajení totožnosti vyslýchaného. Na závěr se určují technické prostředky, jimiž bude celý výsledek dokumentován.¹⁰

Ve zvláštní části se vyhotovuje konečný plán výslechu. Podle složitosti případu a výslechu se odvíjí také to, zda bude mít plán výslechu písemnou formu, či bude zastoupen pouze stručnými poznámkami s informacemi o nejdůležitějších otázkách, které je potřeba formou výslechu zodpovědět. Složitější případy se neobejdou bez písemného

⁷ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 10.

⁸ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 63.

⁹ Tamtéž, s. 62-63.

¹⁰ Tamtéž, s. 63.

vyhotovení plánu výslechu, jakožto i bez soupisu důkazů, které je možné vyslýchanému předložit v konkrétní situaci.¹¹

Plán výslechu obsahuje:

- skutečnosti, které má výslech objasnit,
- otázky, které slouží k objasnění neznámých okolností,
- sled kladení otázek a objasňování dané okolnosti,
- materiály využívané u výslechu např. věcné důkazy a protokoly z vyšetřování,
- taktické postupy při předkládání těchto materiálů vyslýchaným osobám,
- kroky, jimiž lze předejít lživým výpovědím a metody k včasnému odhalení lži,
- zaznamenávání průběhu a výsledků výslechu.¹²

2.3 Konstrukce výslechu

Kriminalistika spolu s trestním řádem (dále TrŘ) jasně vymezují a doporučují tři stádia výslechu v tomto pořadí:

1. Úvodní stádium
2. Stádium monologu (stádium souvislého líčení)
3. Stádium dialogu (stádium pokládání otázek a odpovědí)

Na základě TrŘ jsou obligatorní pouze první dvě stádia, tedy úvodní stádium a stádium monologu. Třetí stádium, stádium dialogu, se používá pouze v případech, kdy je potřeba ještě monolog vyslýchané osoby dále doplnit.¹³

2.3.1 Úvodní stádium

Úvodní stádium výslechu slouží v první řadě ke splnění všech povinností, které udává TrŘ. Jedná se především o způsob, jakým bude vyslýchaný předvolán, následné ověření jeho totožnosti, poučení a vysvětlení jeho práv a povinností podle postavení v trestním procesu a v neposlední řadě je třeba vyslýchaného seznámit s předmětem výslechu. Již při prvním kontaktu vyslýchajícího s vyslýchaným si vyslýchající vytváří první představu o vyslýchaném, o jeho současném psychickém rozpoložení, nebo o jeho inteligenci. Na základě toho může zvolit vhodný taktický postup.¹⁴

¹¹ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 11.

¹² BOUKALOVÁ, Hedvika, GILLERNOVÁ, Ilona a kolektiv. 2020. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha : Univerzita Karlova, 2020. str. 436. ISBN 978-80-246-4461-5, s.173-174.

¹³ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 334-335.

¹⁴ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s. 321.

V úvodním stádiu se také vytváří první psychologický kontakt mezi vyslýchanou osobou a vyslýchajícím. Při tomto procesu se pozitivně ovlivňuje psychika vyslýchané osoby s cílem probudit či podpořit v ní zájem vypovídat kompletně a popravdě. Vyslýchající osoba se snaží o navození atmosféry, která ve vyslýchaném vzbuzuje potřebu mluvit pravdu. Vytvoření psychologického kontaktu mezi vyslýchajícím a vyslýchaným podporuje zejména zdvořilé a kultivované chování vyslýchajícího, jeho oblečení, vyjadřování, použitý psychologický přístup k vyslýchané osobě, ale i třeba vhodně zvolené výslechové prostředí.¹⁵

Na závěr úvodního stádia je vhodné se vyslýchané osoby zeptat, zda rozuměla poučení a nepotřebuje další vysvětlení, chce využít svého práva výpověď odepřít, není nositelem státního tajemství, a nakonec zda rozuměla předmětu výslechu.¹⁶

2.3.2 Stádium monologu (stádium souvislého líčení)

Stádium monologu nastává po úvodním stádiu ve chvíli, kdy vyslýchající vyzve vyslýchaného, aby sdělil informace vztahující se k předmětu výslechu. Význam stádia monologu se zakládá na nezávislé a nepřerušované výpovědi vyslýchaného, kdy má příležitost vypovídat o věcech, které sám pokládá za důležité.¹⁷ Pouze v nezbytném případě lze vyslýchaného přerušit, a to zejména v případě, kdy se výrazně odvrací od předmětu výslechu anebo má nějaké části jeho výpovědi více specifikovat.¹⁸

Je-li vyslýchaný v pozici obviněného, nastává v tomto stádiu jeho právo k vyjádření se ke všem za vinu kladeným skutečnostem a také ke všem doposud získaným důkazům svědčící o jeho vině či nevině.¹⁹

Ve stádiu monologu se zejména uplatňuje taktický postup nazývaný analýza výpovědi v průběhu výslechu. Vyslýchajícímu umožňuje objevit rozpory v samotné výpovědi a rozdíly mezi výpovědí a doposud získanými důkazy a následně rozhodnout, zda chce vyslýchaná osoba vypovídat pravdivě či ne.²⁰

¹⁵ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s. 322.

¹⁶ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 61.

¹⁷ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s. 322-323.

¹⁸ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 335.

¹⁹ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 61.

²⁰ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s. 323.

2.3.3 Stádium dialogu (stádium pokládání otázek a odpovědí)

Stádium dialogu nastává po stádiu monologu, a to pouze v případě, že je potřeba stávající výpověď dále specifikovat nebo doplnit, nejedná se tudíž o povinné stádium výslechu. Toto stádium se skládá zejména z pokládání otázek vyslýchajícím vyslýchané osobě a následnými odpověďmi vyslýchaného. Tím se výpověď vyslýchaného blíže přezkoumává, zpřesňuje a detailizuje.²¹

Otázky kladené vyslýchanému by měly být jasné a stručné. Dále by neměly být otázkami kapciózními nebo sugestivními. Otázky i odpovědi je nutné vždy doslovně protokolovat.²²

2.4 Dokumentace výslechu

Dokumentaci výslechu je povinné ze zákona vždy vyhotovovat v písemné formě. Podle druhu výslechu (úřední záznam, protokol, zápis) musíme odlišovat i jeho zákonem dané povinné formální náležitosti. K upřesnění a rozšíření dokumentace psané v písemné formě můžeme eventuelně využít i záznamovou techniku zvuku a obrazu, tj. hlasové záznamníky, videokamery atd.²³

Dokumentace výslechu musí především obsahovat:

- označení orgánu činného v trestním řízení, spisové číslo, místo a čas úkonu,
- údaje, sloužící k identifikaci vyslýchané osoby (jméno, příjmení, datum narození, popř. rodné číslo a adresa trvalého bydliště),
- poučení vzhledem k procesnímu postavení vyslýchané osoby,
- potvrzení, že vyslýchaná osoba rozuměla poučení i předmětu výslechu,
- stručně a výstižně formulovaný obsah volné výpovědi vyslýchané osoby,
- následné otázky a odpovědi, které musí být uvedeny doslovně,
- potvrzení, že byla vyslýchaná osoba obeznámena s konečným obsahem protokolu a popř. její podněty k doplnění,
- čas začátku a konce výslechu,
- podpisy veškerých osob přítomných u výslechu.²⁴

²¹ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalstická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 335.

²² KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 62.

²³ PORADA, Viktor a kolektiv. 2019. *Kriminalistika, technické, forenzní a kybernetické aspekty, 2. aktualizované a rozšířené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. str. 1205. ISBN 978-80-7380-741-2, s. 534.

²⁴ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 67-98.

2.5 Druhy výslechů podle procesního postavení vyslýchaného

Podle procesního postavení vyslýchaného můžeme druhy výslechu rozlišovat na:

- podání vysvětlení, které upravuje § 61 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a § 158 odst. 3 TrŘ,
- výslech svědka, který upravují §§ 97–104 TrŘ,
- výslech utajeného svědka, upraven v § 55 odst. 2 TrŘ,
- výslech poškozeného, který upravují §§ 43 a 47 TrŘ,
- výslech znalce, který je upraven v § 108 TrŘ,
- výslech podezřelé zadržené osoby upraven v § 76 odst. 3, 5, 6 TrŘ,
- výslech obviněného, upravený v §§ 90–95 TrŘ,
- výslech obžalovaného, který je upraven v §§ 207–208 TrŘ.²⁵

2.5.1 Výslech obviněného

Obviněný je osoba, proti které je zahájeno trestní řízení až do chvíle, kdy je nařízeno hlavní líčení před soudem.²⁶ Aby se jednalo o výpověď obviněného, musí obviněný vypovídat před orgánem činným v trestním řízení poté, co je zahájeno jeho trestní stíhání. Přítomnost obviněného u výslechu lze zajistit předvoláním či předvedením.²⁷ Výpověď obviněného slouží v trestním řízení jako důkazní prostředek a zároveň i jako obhajoba vyslýchaného proti předmětu obvinění. Před počátečním výslechem je nutné zjistit totožnost a osobní data obviněného. Dále je potřeba ho řádně poučit o jeho právech.²⁸

Základní práva obviněného:

- má právo vyjádřit se ke skutečnostem kladeným mu za vinu i k důkazům o nich,
- má právo zvolit si obhájce a radit se s ním,
- má právo nejprve sdělit informace, které jsou klíčové k předmětu obvinění a až následně mu mohou být pokládány otázky,
- má právo rozhodnout se nevypovídat.²⁹

K tomu, aby byl obsah výpovědi totožný s tím, co obviněný skutečně vypověděl, je nutné se řídit následujícími základními ustanoveními TrŘ:

²⁵ VANTUCH, Pavel. 2010. *Trestní právo, 2. doplněné vydání*. Brno : Rašínova vysoká škola s.r.o., 2010. ISBN 978-80-87001-17-2, s. 236.

²⁶ Tamtéž, s. 236.

²⁷ Tamtéž, s. 300-301.

²⁸ SPURNÝ, Joža. 2003. *Psychologie výslechu*. Praha : Portál, s.r.o., 2003. str. 114. ISBN 80-7178-846-5, s. 15.

²⁹ VANTUCH, Pavel. 2010. *Trestní právo, 2. doplněné vydání*. Brno : Rašínova vysoká škola s.r.o., 2010. ISBN 978-80-87001-17-2, s. 300-301.

- je zakázáno, jakkoliv obviněného k výpovědi nutit,
 - je zakázáno, pokládat kapciózní a sugestivní otázky,
 - je povinné vyslýchat spoluobviněné odděleně,
 - obviněný může být vyzván k napsání určitého počtu slov, pokud je to třeba k zjištění pravopisu rukopisu, ale nesmí k tomu být nucen,
 - po ukončení výslechu je povinné předložit protokol obviněnému k přečtení a následně k podepsání (obviněný má právo požadovat doplnění protokolu).³⁰
- Výslech obviněného upravují §§ 90–95 TrŘ.³¹

2.5.2 Výslech svědka

V trestním řízení je výpověď svědka jedním z hlavních důkazních prostředků.³² „Svědkiem je fyzická osoba rozdílná od obviněného, která byla vyzvána (předvolána) orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o skutečnostech důležitých pro trestní řízení, jež sama vnímala (poznala, pozorovala) svými smysly, tedy viděla, slyšela atd., anebo která se sama či z podnětu některé ze stran dostavila za tímto účelem k orgánu činnému v trestním řízení.“³³

Svědka je před výslechem potřeba řádně poučit o jeho právech a povinnostech.³⁴ Svědek má v zásadě povinnost svědčit. V TrŘ je určeno několik výjimek, při kterých může svědek odmítnout vypovídat, což nastává v případě, kdyby svědek měl vypovídat proti nejbližším příbuzným anebo osobě blízké. Dále může odmítnout vypovídat, pokud by způsobil sobě, nejbližším příbuzným nebo osobě blízké nebezpečí trestního stíhání. Obě situace jsou popsány v §100 TrŘ.³⁵

TrŘ také specifikuje situace, kdy má svědek rovnou platný zákaz vypovídat. Tato situace nastává v případech, kdyby měl být svědek vyslechnut o utajovaných informacích, které jsou chráněny dalším zvláštním zákonem anebo pokud má státem uloženou a uznanou povinnost mlčenlivosti. Tyto situace upravuje § 99 TrŘ.³⁶

Celý výslech svědka upravují §§ 97–104 TrŘ.³⁷

³⁰ SPURNÝ, Joža. 2003. *Psychologie výslechu*. Praha : Portál, s.r.o., 2003. str. 114. ISBN 80-7178-846-5, s. 15-16.

³¹ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalstická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 338.

³² VANTUCH, Pavel. 2010. *Trestní právo, 2. doplněné vydání*. Brno : Rašínova vysoká škola s.r.o., 2010. ISBN 978-80-87001-17-2, s. 301.

³³ ŠAMAL, Pavel a kolektiv. 2013. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání*. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 1995, 2013. str. 1898. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1434.

³⁴ Tamtéž, s. 1481.

³⁵ Tamtéž, s. 1472.

³⁶ Tamtéž, s. 1449.

³⁷ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalstická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 338.

3 Taktiky výslechu

Hlavním cílem výslechu je získat pravdivou a kompletní výpověď vyslýchaného, toho lze nejefektivněji dosáhnout užitím vhodného taktického postupu.

Základními taktickými postupy jsou formování psychologického kontaktu, analýza výpovědi v průběhu výslechu, pomoc vyslýchanému k překonání zdánlivě zapomenutého a subjektivních nedostatků reprodukce a psychologické působení na vyslýchaného, který lze.³⁸

3.1 Formování psychologického kontaktu

Formování psychologického kontaktu je uplatňováno ve všech fázích výslechu, včetně řešení problémů a konfliktů vzniklých při výslechu.³⁹

Navázat vhodný psychologický kontakt je pokládáno za klíčový prvek, který výrazně ovlivňuje efektivitu výslechu. Vyslýchající se snaží pozitivně působit na psychiku vyslýchaného, což vyvolá či posílí zájem vyslýchané osoby vypovídat pravdivě a úplně. Navázáním pozitivního psychologického kontaktu lze navíc zmírnit některé nedostatky taktiky vedení výslechu a vytvořit prostor pro otevřenější komunikaci.⁴⁰

Tento kontakt se v praxi skládá ze tří hlavních složek – vzájemné pozornosti, která se projevuje například očním kontaktem nebo uvolněným postojem, koordinace, tedy sladěného chování obou osob a emočního propojení. Právě tyto prvky pomáhají budovat důvěru a usnadňují vzájemné dorozumění mezi vyslýchajícím a vyslýchaným.⁴¹

K navázání takového kontaktu přispívá nejen způsob komunikace, ale i další vnější a osobnostní faktory. Mezi ty nejdůležitější patří slušné a respektující jednání, schopnost vcítění se do situace vyslýchaného, příjemné a nenásilné prostředí, ale také osobnostní charakteristiky vyslýchajícího a jeho schopnost přizpůsobit se individuálním potřebám konkrétní osoby. Právě souhra těchto prvků vytváří podmínky, ve kterých může psychologický kontakt přirozeně vzniknout a pozitivně ovlivnit průběh celého výslechu.⁴²

³⁸ SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4, s.321.

³⁹ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 11.

⁴⁰ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 65.

⁴¹ HIGH-VALUE DETAINEE INTERROGATION GROUP. *Interrogation: A Review of the Science* [online]. Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 2016 [cit. 15. 06. 2025]. Dostupné z WWW: <https://www.fbi.gov/file-repository/reports-and-publications/hig-report-interrogation-a-review-of-the-science-september-2016.pdf/view>

⁴² KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 65.

Dále je osoby vhodné zvát k výslechu přiměřeně – ochotné svědky nejlépe ústně či telefonicky bez formálních upozornění na právní následky, které by mohly působit nevhodně. Výslech by měl probíhat v klidném prostředí bez přítomnosti zbytečných osob.

Vyslýchající se na úvod představí a objasní důvod výslechu, během něj zachovává korektní nestranný přístup a projevuje pochopení. Klíčové je poznat osobnost vyslýchaného a volit vhodný přístup bez nereálných slibů s cílem budovat důvěru.⁴³

Je důležité, aby vyslýchající proniknul do psychického rozpoložení a pochopil prožívání a počínání vyslýchané osoby. Využití psychologických poznatků v průběhu výslechu vede ke snazšímu dosažení cíle, tj. dosažení pravdivé a kompletní výpovědi.⁴⁴

V případě neúspěšného navázání psychologického kontaktu, dochází ke konfliktu mezi vyslýchaným a vyslýchajícím. Tato situace se nazývá psychologický střet a nastává v případě silné zainteresovanosti vyslýchané osoby na výsledku trestního řízení.⁴⁵

3.2 Analýza výpovědi v průběhu výslechu

Analýzu výpovědi v průběhu výslechu používáme taktéž jako formování psychologického kontaktu ve všech fázích výslechu, včetně řešení problémů a konfliktů vzniklých při výslechu.⁴⁶

Cílem analýzy výpovědi, v průběhu výslechu je ověřit její úplnost, věrohodnost a postoj vyslýchaného. Sleduje se, zda je vyslýchaný schopen událost správně vnímat uchovat v paměti a následně věrně reprodukovat. Pro analýzu výpovědi je nutné zajistit všechny dostupné informace jejich původ a případné svědky, kteří je mohou potvrdit.⁴⁷

Analýza výpovědi představuje zásadní taktický postup a podmiňuje volbu nadcházejících taktických postupů výslechu vedoucí ke splnění jeho cíle. Analýza výpovědi má tři funkce: studijní, kontrolní a formativní.

Studijní funkce je charakterizována tím, že vyslýchající získává o vyslýchaném řadu informací zejména o jeho způsobu vyjadřování, vnímání a o míře jeho intelektu a další.

⁴³ NĚMEC, Miroslav a kolektiv. 2018. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- I. díl. Aktuální problémy kriminalistické teorie*. Praha : ABOOK, s.r.o., 2018. str. 491 . ISBN 978-80-906974-1-6, s. 351-352.

⁴⁴ SPURNÝ, Joža. 2003. *Psychologie výslechu*. Praha : Portál, s.r.o., 2003. str. 114. ISBN 80-7178-846-5, s. 21.

⁴⁵ PORADA, Viktor, POLÁK, Peter a kolektiv. 2015. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 510. ISBN 978-80-7380-558-6, s. 232.

⁴⁶ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 11.

⁴⁷ NĚMEC, Miroslav a kolektiv. 2018. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- I. díl. Aktuální problémy kriminalistické teorie*. Praha : ABOOK, s.r.o., 2018. str. 491 . ISBN 978-80-906974-1-6, s. 352-353.

Kontrolní funkce představuje zjišťování rozporů srovnávací metodou v průběhu výslechu a slouží k identifikaci nesouladů či souladů výpovědi a již zjištěných informací. Také analyzuje, zdali obsah výpovědi odpovídá skutečnostem, které vyslýchaný mohl a nemohl vnímat.

Formativní funkce má za úkol zjistit na základě doposud získaných informací, zda je výpověď vyslýchaného pravdivá a úplná, nebo zdali neodpovídá zjištěným skutečnostem.⁴⁸

3.3 Pomoc vyslýchanému k překonání zdánlivě zapomenutého, chybných vzpomínek a subjektivních nedostatků reprodukce

Tato taktika je užívána především ve fázi dialogu a problematických situací v průběhu výslechu.⁴⁹

Tento postup je využíván u osob, které chtějí pravdivě vypovídat, ale nemohou si některé informace vybavit nebo jsou nejasné, neúplné nebo došlo kvůli osobnostním vlastnostem k chybnému vybavení zapamatovaných okolností. Zpravidla se jedná o pomoc při výslechu svědka, protože obviněný, pokud skutečně spáchal trestný čin, si zpravidla velmi dobře pamatuje nejen samotný čin, ale i okolnosti s tím spojené včetně konkrétních detailů.⁵⁰

Je doporučováno, aby byla vyšetřovaná událost popisována chronologicky, co nejvíce do hloubky a postupně. Doporučuje se při výslechu nespěchat a vyslýchaného neusměrňovat v projevu, protože zdánlivě nedůležité informace, mohou vést k vybavení klíčových vzpomínek. V případě, kdy si vyslýchaný nemůže vybavit den nebo čas události, je doporučováno, aby si vyslýchaný vzpomněl na rutinní záležitosti běžného dne a od nich započal výpověď, např. příchod do práce.

K vybavení zapomenutého lze využít předložení vzorníků barev, seznamů ulic a dalších pomocných materiálů, které mohou pomoci vyslýchanému si vybavit např. barvu auta nebo název ulice. Předkládané materiály nesmí vyslýchaného sugestivně ovlivňovat, také předkládané otázky by neměly obsahovat klíčové informace a podněcovat k očekávané odpovědi.⁵¹

⁴⁸ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 65.

⁴⁹ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 11.

⁵⁰ NĚMEC, Miroslav a kolektiv. 2018. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- I. díl. Aktuální problémy kriminalistické teorie*. Praha : ABOOK, s.r.o., 2018. str. 491 . ISBN 978-80-906974-1-6, s. 354-355.

⁵¹ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 66.

3.4 Psychologické působení na lživě vypovídající osobu za účelem získání pravdivé výpovědi

Tato taktika je uplatňována ve fázi dialogu a při řešení konfliktů vzniklých při výslechu.⁵²

Cílem psychologického působení na lživě vypovídající osobu je prostřednictvím pozitivního působení na city a rozum vyslýchané osoby přesvědčit o nesmyslnosti a neudržitelnosti lživé výpovědi. Při odhalení lživě vypovídajícího je vhodné použít specifické taktické postupy: odhalení, objasnění a odstranění příčin motivujících lživě vypovídat, stimulování kladných vlastností vyslýchané osoby, využití stavu emocionálního napětí vyslýchaného a využití rozporů uvnitř výpovědi a rozporů mezi výpovědí a ostatními důkazy. Zmíněné taktické postupy jsou podrobněji popsány v následujících podkapitolách.⁵³

3.4.1 Odhalení, objasnění a odstranění příčin motivujících lživě vypovídat

Prvním krokem k úspěšné aplikaci tohoto postupu je zajištění důvěry vyslýchaného a objektivní a nezaújatý přístup vyslychajícího.

Ke každé nepravdivé výpovědi vede určitá motivace. Pokud vyslychající odhalí, že bude vyslýchaný podávat lživou výpověď nebo se tak již děje, musí objasnit motivující faktor a zjistit, zdali ho lze eliminovat. V případě odhalení příčiny motivu vedoucí ke lživé výpovědi, již v úvodní fázi přípravy výslechu, je doporučováno odstranění důvodů již na začátku výslechu. Vždy je lepší lžím předcházet, než je následně vyvracet. Důvodů vedoucích ke lživé výpovědi může být mnoho, patří sem např. špatná situace v trestním řízení, nedostatečná vzdělanost, osobnostní vlastnosti, ale také negativní emoce vyslýchané osoby.⁵⁴

3.4.2 Stimulování kladných vlastností vyslýchané osoby

Tento taktický postup se využívá především u osob, které doposud vedly spořádaný život, jsou jinak čestní a mají smysl pro spravedlnost. Často se jedná o osoby prvotrestané, osoby, které způsobily nedbalostní trestný čin a někdy i svědky.⁵⁵

⁵² KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 11.

⁵³ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 67.

⁵⁴ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 26.

⁵⁵ Tamtéž, s. 27.

Základním principem je přimět vyslýchaného k sebereflexi, která vede ke vzniku konfliktu mezi jeho svědomím a jednáním. Následně se vyslychající snaží podnítit pozitivní vlastnosti vyslýchaného, tak aby přebily motivaci ke lživé výpovědi.⁵⁶

3.4.3 Využití stavu emocionálního napětí vyslýchané osoby

Každý, kdo není duševně narušený a dopustil se, byl svědkem nebo byl obětí protiprávního jednání, je pod specifickým tlakem emocí. Podávat výpověď před orgány činnými v trestním řízení je samo o sobě emočně náročné, emoční zatížení roste s případnou lživou výpovědí.⁵⁷

V případě, kdy vyslýchaný vypovídá nepravdivě, roste jeho emoční napětí, které se může ještě náhle zvýšit při předložení důkazů, svědčící o jeho lživé výpovědi. Následkem toho je neschopnost tvořit další nepravdy, čímž obvykle zahájí pravdivou výpověď.

Tento taktický postup lze účinně využít v případě včasného dopadení pachatele, který neměl o své výpovědi čas přemýšlet, protože uplynula od spáchání protiprávního jednání pouze krátká doba. Tlak okolností obvykle přiměje pachatele při prvním výsledku vypovídat pravdivě, protože si případnou lživou výpověď nestačil promyslet. Poté, co opadne emocionální napětí, snaží se někteří pachatelé odvolat svou první upřímnou výpověď.⁵⁸

3.4.4 Využití rozporů uvnitř výpovědi a rozporů mezi výpovědí a ostatními důkazy

Podmínkou k využití tohoto taktického postupu je podrobný rozbor výpovědi a její důkladné zaznamenávání. Není vhodné nějak reagovat na zjištěné rozpory uvnitř výpovědi ani na rozpory mezi výpovědí a zjištěnými důkazy, naopak je vhodné nechat vyslýchaného dále vypovídat. Vyslýchaná osoba se sama často zaplete do své výpovědi kvůli nesouladným faktům. V tomto případě je vhodné vyslýchaného vyzvat k vysvětlení daných okolností a častokrát sám dojde k zjištění nereálnosti a nesmyslnosti jeho výpovědi. Vyslýchaný si uvědomí svou nevýhodnou pozici a začne vypovídat pravdivě.⁵⁹

⁵⁶ PORADA, Viktor, POLÁK, Peter a kolektiv. 2015. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 510. ISBN 978-80-7380-558-6, s. 234.

⁵⁷ Tamtéž, s. 234.

⁵⁸ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výlechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 27-28.

⁵⁹ PORADA, Viktor, POLÁK, Peter a kolektiv. 2015. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 510. ISBN 978-80-7380-558-6, s. 234.

Při zjištění rozporů mezi výpovědí a ostatními důkazy, vyslýchající uvádí lživou výpověď oproti zjištěným důkazům a s tím žádá o objasnění rozporů.⁶⁰ Před předložením důkazů prokazujících lživou výpověď je nezbytné ověřit jejich správnost. Ještě před samotným předložením důkazů je důležité zjistit, zdali je vyslýchaný přesvědčen o své výpovědi. Je vhodné koncipovat předkládání důkazů, tak aby byly předkládány logicky za sebou, s narůstající silou a předkládají se pouze důležité a kompletní důkazy.⁶¹

⁶⁰ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 28.

⁶¹ KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0, s. 67.

4 Psychologie výslechu

Psychologie výslechu se zabývá výslechem jako probíhající interakcí mezi vyslýchaným a vyslýchajícím. Zkoumá hlavně psychické jevy, které jsou uplatňovány během výslechu. Co se týče kriminalistické taktiky, vymýšlí a zabývá se efektivními metodami, které jsou vhodné pro navazování kladného psychologického kontaktu, vytváří podle procesního postavení vyslýchaného jeho typologie (typologie svědka, typologie obviněného...) a nakonec testuje, jak ke každému vyslýchanému přistupovat na základě jeho projevů. Výslech je natolik složitá forma vzájemné komunikace mezi dvěma jedinci, že se nedají specifikovat jasně dané pokyny, jak vždy postupovat.⁶²

Forenzní psychologie se nezabývá pouze samotným výslechem a jeho průběhem, ale také samotnou výpovědí. Výpověď forenzní psychologie chápe nejen jako výsledek interakce mezi vyslýchaným a vyslýchajícím, ale také jako výsledek duševního dění vyslýchaného. Především se jedná o proces vnímání, zapamatování a reprodukování informací potřebných pro výslech.⁶³

4.1 Interpersonální percepce

Interpersonální percepce je vzájemná komunikace mezi dvěma jedinci, tzv. vnímání člověka člověkem. Vzniká okamžitě a zanechává trvalé účinky. Někteří psychologové zastávají názor, že trvalejší úsudek o jiné osobě vzniká během prvních dvou minut při setkání. Tento úsudek vzniká samovolně, neúmyslně, neopírá se o racionální úvahu, ale je naopak založen na implicitních teoriích, osobních zkušenostech a intuitivním jednání.

Interpersonální percepce v sobě ukrývá několik faktorů, které mohou negativně ovlivňovat průběh a výsledek výslechu.⁶⁴

4.1.1 První dojem

První dojem vzniká ihned během prvních minut setkání. Vyslýchaný a vyslýchající si vytvoří o druhém názor, který je pak provází po celou dobu výslechu. Je třeba dodat, že takto vytvořený první dojem může být zcela klamný. Může vznikat

⁶² BOUKALOVÁ, Hedvika, GILLERNOVÁ, Ilona a kolektiv. 2020. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha : Univerzita Karlova, 2020. str. 436. ISBN 978-80-246-4461-5, s. 172.

⁶³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. 2013. *Forenzní psychologie 3. upravené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. str. 446. ISBN 978-80-7380-461-9, s. 305.

⁶⁴ Tamtéž, s. 308-309.

např. na základě vzájemného postavení osob při výslechu, což vůbec nesouvisí s charakteristikou osobnosti.⁶⁵

4.1.1 Profesní zkreslení

Profesní zkreslení nebo tzv. referenční rámec se projevuje především u vyšetřovatelů, kteří se dlouho dobu zabývají vyšetřováním pouze jednoho určitého druhu trestné činnosti. Výslech je vyslýchajícím veden na základě jeho zkušeností pravidelně se opakujícím způsobem. Stereotypní vedení výslechu může mít za následek, že vyslýchající může odmítnout řadu důležitých informací, protože vybočují z jeho v duchu předem připraveném scénáři o průběhu výslechu.⁶⁶

4.1.1 Předsudky a přecitlivělost (idiosynkrasie)

Idiosynkrasie je situace, při které vyslýchající reaguje abnormálně na určité impulsy, které jsou vyvolané vyslýchanou osobou. Nejčastěji se jedná o tón hlasu vyslýchaného, jeho pohyby nebo přehnanou gestikulaci. Výsledkem toho může být vyšší podrážděnost, neadekvátní reakce nebo zvyšování hlasu.⁶⁷

Tato emočně zabarvená reakce vyslýchajícího může výrazně ovlivnit průběh výslechu, a to zejména tehdy, pokud je vyslýchaný zapojen do lhaní. Lživá výpověď je totiž výsledkem celé řady psychických procesů – především intenzivního myšlení, plánování a emoční sebekontroly – které se často projevují specifickým chováním.

Mezi typické neverbální projevy spojené se lhaním patří například omezená gestikulace, ztuhlost těla, zvýšená frekvence mrkání, dilatace zornic, vyhýbání se očnímu kontaktu nebo nepřírozené pauzy v řeči. Lháři se často snaží působit věrohodně, a tak vědomě kontrolují svůj projev, což však může vést k nepřírozené strnulosti či nesouladu mezi slovním a neverbálním vyjádřením. Emoce, jako je strach z odhalení nebo pocit viny, mohou způsobit zrychlené dýchání, ztišený hlas, sklopený pohled nebo nervózní pohyby – přešlapování, poposedávání či hraní si s předměty.

Pokud má vyslýchající vůči těmto projevům předsudky nebo je na ně přecitlivělý, může snadno dojít k chybnému vyhodnocení – například může být běžná nervozita

⁶⁵ CHMELÍK, Jan a kolektiv. 2005. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. str. 536. ISBN 80-86898-36-9, s. 163.

⁶⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. 2013. *Forenzní psychologie 3. upravené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. str. 446. ISBN 978-80-7380-461-9, s. 310.

⁶⁷ CHMELÍK, Jan a kolektiv. 2005. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. str. 536. ISBN 80-86898-36-9, s. 164.

považována za signál lži, nebo naopak skutečné známky klamu mohou být kvůli iracionální reakci přehlédnuty.⁶⁸

4.1.2 Sociální stereotypy

Sociální stereotypy vznikají a jsou předávány od ostatních při procesu socializace a častokrát se dostanou na pozici iracionálních předsudků. Často mají vliv na to, jak člověk vnímá druhého člověka. Může se jednat o stereotypní vnímání určitých ras nebo sociálních skupin. To, jak vnímáme různé sociální stereotypy, zpravidla automatizovaně přenášíme do jednání.⁶⁹

4.1.3 Osobní problémy

Komunikace mezi vyslychaným a vyslychajícím může být ovlivněna osobními problémy vyslychajícího. Do výsledku se mohou přenést emoce a pocity, které vyslychající pociťuje v osobním životě. Typicky taková situace nastává při nevyřešených manželských konfliktech.⁷⁰

4.2 Výslech dítěte a mladistvého

Přítomnost vyslychaného u výsledku zajišťujeme nejčastěji prostřednictvím rodiče, zákonné zástupce nebo pracovníka ústavu nebo instituce, ve které se momentálně nachází. Správná volba výsledkového prostředí je klíčová pro podání úplné výpovědi. Doporučuje se využít speciálně upravené výsledkové místnosti pro děti, školu nebo domácí prostředí vyslychaného. Vyslychající by měl disponovat znalostmi a zkušenostmi s výsledkem dětí nebo mladistvých. Kladou se zde požadavky, aby vyslychající disponoval vysokou adaptibilitou, odolností proti citové nákaze a aby měl dobré pozorovací, paměťové a komunikační schopnosti.⁷¹

4.2.1 Výslech dítěte

Dítětem jsou všechny osoby, které jsou mladší patnácti let věku. Vzhledem k časté nevyvinuté osobnosti dítěte zákon stanovuje, že při jeho výsledku se přibere i pracovník orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) nebo osoba, která má

⁶⁸ BOUKALOVÁ, Hedvika, GILLERNOVÁ, Ilona a kolektiv. 2020. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha : Univerzita Karlova, 2020. str. 436. ISBN 978-80-246-4461-5, s. 190-191.

⁶⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. 2013. *Forenzní psychologie 3. upravené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. str. 446. ISBN 978-80-7380-461-9, s. 311.

⁷⁰ CHMELÍK, Jan a kolektiv. 2005. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. str. 536. ISBN 80-86898-36-9, s. 164.

⁷¹ KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výsledku*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2, s. 66-67.

s výchovou mládeže patřičné zkušenosti. Výslech dítěte je třeba provádět mimořádně ohleduplně, protože by mohlo dojít ke škodlivému ovlivnění jeho mentálního, psychického a mravního vývoje. Je nutné provést výslech tak, aby ho nebylo třeba nadále opakovat. Pouze v naléhavých případech je možné dítě znovu vyslechnout.

Pro správně provedený výslech je možné přibrat i rodiče, ale je vhodné si ověřit ke komu má dítě lepší vztah, protože kdybychom přibrali jednoho z rodičů, ze kterého má dítě strach, je velká pravděpodobnost, že nebude vypovídat. K výslechu dítěte je doporučené využít i speciálně upravené výslechové místnosti, které jsou, na rozdíl od normální výslechové místnosti, vybaveny např. dětským nábytkem a dětskými hračkami.⁷²

Oblast výslechu dítěte, tak jako výslech mladistvých, upravuje zákon č. 218/ 2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Dále výslech dítěte jako svědka upravuje § 102 TrŘ.⁷³

Dítě můžeme dle věku rozdělit do čtyř skupin:

- kojenecký věk a rané dětství (do tří let věku),
- předškolní věk (3-6 let),
- mladší školní věk (6-11 let),
- střední školní věk (14 až 15 let).⁷⁴

4.2.2 Výslech mladistvého

Jako mladistvý se uvádí osoba ve věku mezi patnácti a osmnácti roky věku. Mladistvý porušením zákona nespáchá trestný čin, ale provinění. V tomto období se formuje osobnost mladistvého a snaží se najít svoji pozici ve společnosti. Musí se brát zřetel na snahu mladistvého o nezávislost nebo na náhlé změny nálad, což k tomuto věku patří.⁷⁵

Při výslechu mladistvého se také musí dbát na jeho osobnost a má právo na jednání, které je odpovídající jeho věku a psychickému vývoji. Mladistvý musí mít ze zákona pokaždé obhájce, kterého si může zvolit sám, anebo mu je zvolen zákonným zástupcem nebo opatrovníkem. Při výslechu mladistvého musí být přítomen pracovník

⁷² MATOUŠKOVÁ, Ingrid. 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha : Graga Publishing, a.s., 2013. str. 304. ISBN 978-80-247-4580-0, s. 262.

⁷³ ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. 2013. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání*. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 1995, 2013. str. 1898. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1498.

⁷⁴ MATOUŠKOVÁ, Ingrid. 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha : Graga Publishing, a.s., 2013. str. 304. ISBN 978-80-247-4580-0, s. 262.

⁷⁵ Tamtéž, s. 263.

OSPODu nebo jiná osoba, která má s výchovou mládeže patřičné zkušenosti. Je doporučováno, stejně jako u výslechu dítěte, aby výslech probíhal ve speciálně upravené výslechové místnosti pro děti. V trestním stíhání mladistvého obviněného je orgán činný v trestním řízení ze zákona povinný pečlivě zjistit rozumový a mravní vývoj mladistvého, také poměry a atmosféru, ve které žil.

Výslech mladistvého stejně jako výslech dítěte, upravuje zákon č. 218/ 2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonu (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).⁷⁶

4.3 Výslech seniorů a osob nemocných a zraněných

4.3.1 Výslech seniorů

Výslech seniorů má, stejně jako výslech dítěte nebo mladistvého, své zvláštnosti. Mezi 45-65 lety věku nastává, ještě před obdobím senilním, období presenilní. V tomto období se objevují první nemoci a poruchy. Nejčastěji jsou to poruchy smyslových orgánů, jako zraku a sluchu. Mimo smyslových poruch se mohou objevit i různé psychické nemoci, jako paranoidní nebo depresivní psychózy.

Druhé období stárnutí se nazývá období stáří. V tomto období nastává změna psychických funkcí. Psychické projevy se zpomalují, koncentrace pozornosti a paměťové funkce se zhoršují. Tyto osoby bývají také rychleji unavené, což je třeba brát, stejně jako ostatní rozdílnosti, v úvahu při přípravě a délce trvání výslechu.⁷⁷

4.3.2 Výslech nemocných a zraněných osob

Před samotným výslechem je nejdříve nutné posoudit zdravotní stav osoby, kterou budeme vyslýchat a jestli je výslechu vůbec schopna. Při posouzení je nutné spolupracovat s lékařem a jeho rozhodnutí a doporučení je třeba respektovat.⁷⁸

Výslech nemocných nebo zraněných se často provádí v lékařském zařízení, a proto není možné správně navázat psychologický kontakt mezi vyslýchaným a vyslýchajícím. Je nutné brát v úvahu zdravotní stav vyslýchaného a délku výslechu tomu patřičně přizpůsobit. Doporučuje se ptát pouze na nejzásadnější informace

⁷⁶ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalstická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 343-346.

⁷⁷ MATOUŠKOVÁ, Ingrid. 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha : Graga Publishing, a.s., 2013. str. 304. ISBN 978-80-247-4580-0, s. 267-268.

⁷⁸ Tamtéž, s. 269.

a využít zvukové záznamové zařízení. Otázky je třeba pokládat jasně a zřetelně a snažit se co nejvíc šetřit vyslýchaného.⁷⁹

⁷⁹ NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalstická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9, s. 347.

5 Předvýzkum

V rámci předvýzkumu byly provedeny a analyzovány čtyři strukturované rozhovory s kriminalisty působícími u SKPV v Plzeňském kraji. Samotné rozhovory a jejich podrobná analýza je součástí příloh II.-V. Zde je souhrn nejdůležitějších faktů, které byly při analýze rozhovorů identifikovány a které zároveň sloužily jako základní rámec při tvorbě vlastního dotazníku v kvantitativním šetření.

Důležitým aspektem je výběr prostředí, kde výslech probíhá. Všichni dotazovaní upřednostňovali provádění výslechů v kanceláři, především kvůli příjemnějšímu prostředí a lepšímu přístupu k potřebným materiálům. Tento faktor by bylo vhodné zkoumat kvantitativně, protože volba prostředí může ovlivnit ochotu spolupracovat, míru stresu vyslýchaného i výslednou kvalitu výpovědi.

Zcela zásadní roli podle všech respondentů hraje navázání psychologického kontaktu. Bez jeho vytvoření podle jejich zkušeností často dochází k neochotě vypovídat. Vzhledem k tomu, že se jedná o obtížně měřitelný, ale zjevně klíčový faktor, je vhodné ho dále kvantitativně ověřit – například prostřednictvím škály, jak často kriminalisté psychologické taktiky používají a jaký subjektivní význam jim přisuzují.

Zajímavým a potenciálně problémovým bodem je také zacházení s výpověďmi, které se ukážou jako nepravdivé či rozporné. Zatímco někteří kriminalisté přistupovali k přímé konfrontaci velmi obezřetně, jiní považovali za samozřejmé poukázání na rozpory během výslechu. Právě volba postupu v těchto situacích může zásadně ovlivnit důvěryhodnost výpovědi a v konečném důsledku i průběh celého trestního řízení. Vhodné by bylo zjistit, jak kriminalisté lživou výpověď nejčastěji identifikují a jaká je provázanost lživé výpovědi s psychologií.

Z rozhovorů rovněž vyllynuly některé kritické poznámky k právnímu rámci výslechů – zejména nemožnost použít podání vysvětlení jako důkaz u soudu nebo přerušení výslechu nezletilého při přiznání. Přestože většina respondentů uvedla, že právní předpisy respektují, tyto připomínky by mohly být využity pro doplňkový segment dotazníku, zkoumající postoje kriminalistů k platné legislativě a jejím případným slabým místům z hlediska praxe.

Z uvedeného vyplývá, že klíčovými oblastmi pro další zkoumání jsou vliv prostředí na průběh výslechu, význam navázání psychologického kontaktu a faktory, které jej ovlivňují, dále srovnávání výpovědi s dostupnými důkazy během samotného výslechu a způsoby odhalení lživé výpovědi, přičemž se nabízí provázanost těchto aspektů s psychologií a neverbální komunikací vyslýchaného.

6 Výzkumné otázky a hypotézy

Stanovení výzkumných otázek a hypotéz navazovalo na předvýzkum, který pomohl utvořit autorovi práce vzhled do skutečné výslechové praxe kriminalistů. Jednotlivé výzkumné otázky a hypotézy se odvíjejí od vybraných výslechových taktik.

1. Výzkumná otázka

Jaký je vztah mezi navázáním psychologického kontaktu s vyslychaným a průběhem výslechu?

Hypotéza 1:

Kriminalisté, kteří uvádějí, že během výslechu úspěšně navázali psychologický kontakt s vyslychaným, častěji hodnotí průběh výslechu jako efektivnější.

2. Výzkumná otázka

Jakým způsobem ovlivňuje analýza výpovědi a její srovnávání s dosud zjištěnými skutečnostmi a důkazy efektivitu výslechu?

Hypotéza 2:

Kriminalisté, kteří systematicky analyzují výpovědi a porovnávají je s důkazy, častěji identifikují nesrovnalosti ve výpovědích vyslychaných osob.

3. Výzkumná otázka

Jakým způsobem ovlivňuje využívání vizuálních a kontextových podnětů při výslechu jeho efektivitu?

Hypotéza 3:

Využívání vizuálních a kontextových podnětů kriminalisty (např. barevné vzorníky, připomenutí ročního období, denní doby či denní činnosti) při výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědi vyslychaného.

4. Výzkumná otázka

Jaký je vztah mezi neverbálními projevy vyslychaného a odhalení lživé výpovědi?

Hypotéza 4:

Pokud vyslychaný při výslechu vykazuje podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě.

7 Analýza dotazníkového šetření

Za účelem získání praktického pohledu na využívání výslechových taktik v kriminalistické praxi bylo realizováno dotazníkové šetření. Dotazník byl koncipován tak, aby zachytil vnímání efektivity jednotlivých taktik kriminalisty a aby objasnil preferované postupy a způsoby ve výslechové praxi.

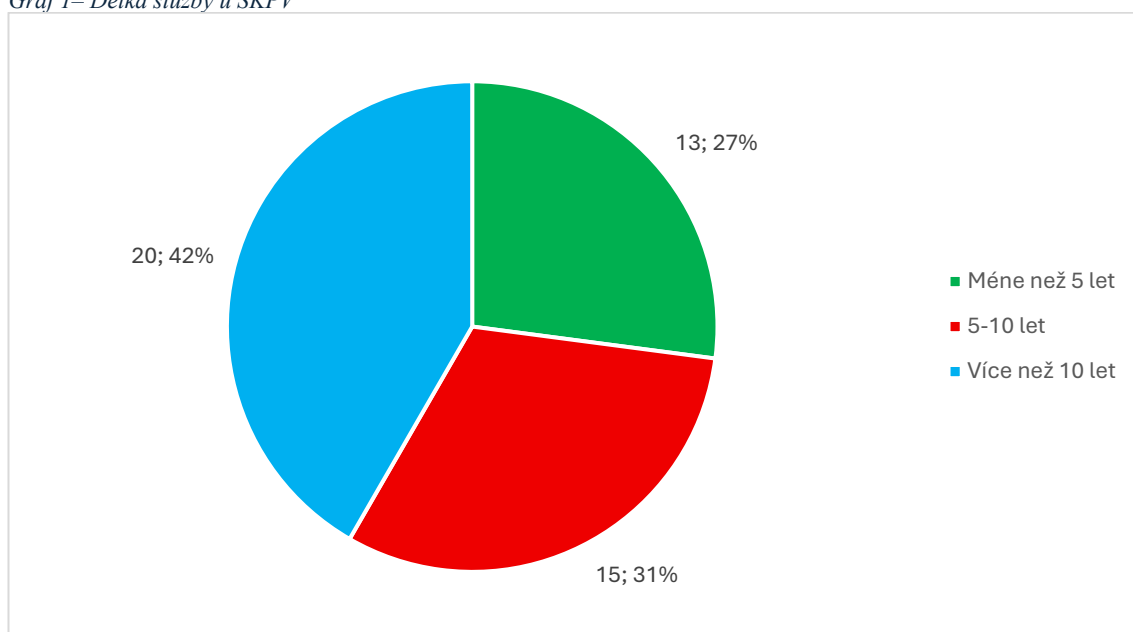
Pro analýzu jednotlivých otázek dotazníkového šetření jsou využity prvky popisné statistiky uspořádané do přehledných grafů a tabulek, doplněných interpretací, která poukazuje na klíčové trendy a souvislosti mezi odpověďmi.

U vybraných otázek jsou vytvořeny kontingenční tabulky. Kontingenční tabulky byly utvořeny pouze u vybraných otázek, kde se na základě předběžné analýzy dat ukázal významný rozdíl mezi skupinami respondentů nebo u dat, kde byl patrný určitý trend, či jev relevantní k hlubší analýze.

Otázka č. 1 – Jak dlouho sloužíte u Služby kriminální policie a vyšetřování a vyšetřování (SKPV)?

První otázka dotazníku byla zaměřena na délku praxe kriminalistů, kteří se zapojili do dotazníkového šetření. Největší zastoupení měla skupina kriminalistů s praxí delší, než 10 let (20 respondentů) a tato skupina tvoří 42 % z celkového počtu respondentů. Zbylé dvě skupiny kriminalistů byly zastoupeny téměř v totožné míře, tedy kriminalisté s praxí v délce 5-10 let (15 respondentů, tedy 31 %) a kriminalisté s praxí kratší než 5 let (13 respondentů, tedy 27 %). Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 1 a Tabulka 1.

Graf 1 – Délka služby u SKPV

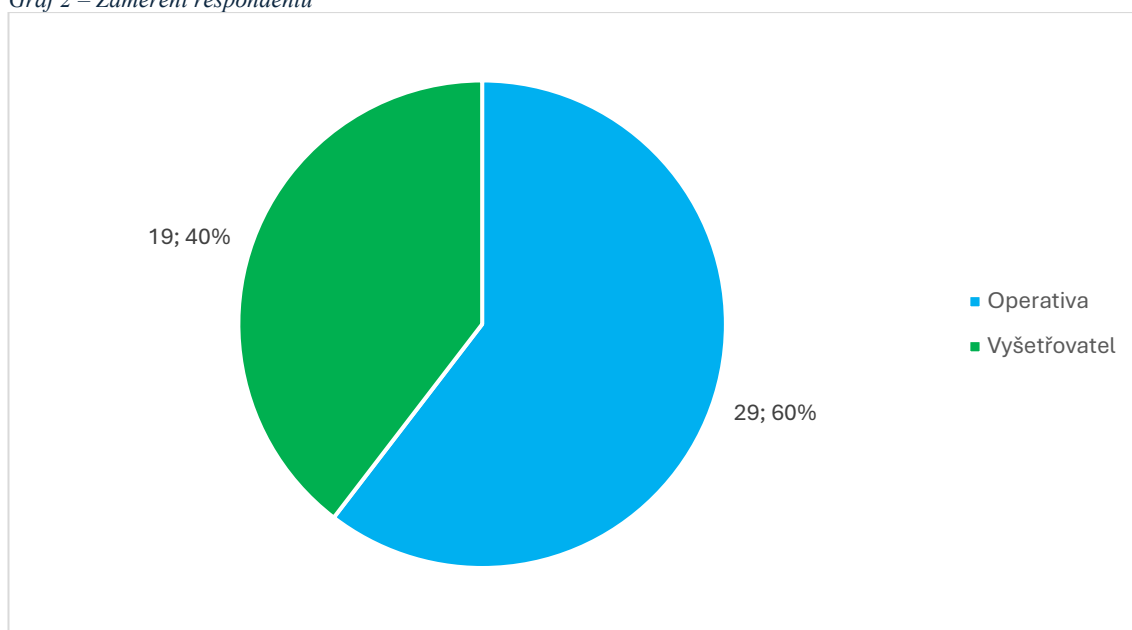
Tabulka 1 – Délka služby u SKPV

Délka praxe	Méně než 5 let	5-10 let	Více než 10 let
Počet	13	15	20
Podíl	27 %	31 %	42 %

Otázka č. 2 – Pracujete na pozici operativy nebo vyšetřovatele?

Druhá otázka dotazníku měla za cíl zjistit pracovní pozici kriminalisty, tedy zdali respondent vykonává práci operativce nebo vyšetřovatele. Zde je z kruhového Grafu 2 na první pohled patrná převaha operativců nad vyšetřovateli. Tento výsledek je očekávaný, neboť vyšetřovatelů je v rámci policejní struktury obvykle menší počet než operativců. Ze všech 48 respondentů pracuje 29 z nich na pozici operativce a zbylých 19 na pozici vyšetřovatele. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 2 a Tabulka 2.

Graf 2 – Zaměření respondentů

Tabulka 2 – Zaměření respondentů

Zaměření respondentů	Operativa	Vyšetřovatel
Počet	29	19
Podíl	60 %	40 %

Jednotlivá zastoupení kriminalistů s ohledem na jejich pracovní zařazení a délku praxe přehledně zobrazuje kontingenční tabulka 3, níže. Tabulka ukazuje, že ve výběrovém souboru jsou zastoupeny všechny definované skupiny respondentů. Největší zastoupení má kategorie operativců s praxí 5–10 let, v níž se nachází 11 osob. Druhou nejvíce obsazenou jsou skupiny operativců a vyšetřovatelů s praxí delší než 10 let.

Tabulka 3 – Kontingenční tabulka: Délka praxe a pracovní zařazení

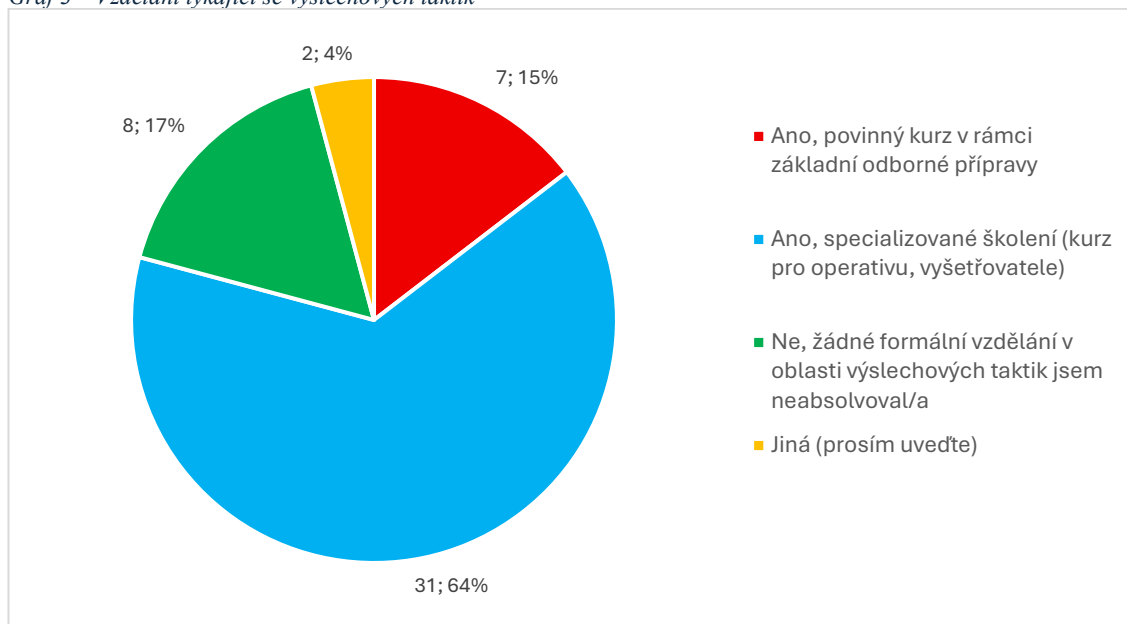
	Méně než 5 let	5-10 let	Více než 10 let	Celkem
Operativa	8	11	10	29
Vyšetřovatel	5	4	10	19
Celkem	13	15	20	48

Otázka č. 3 – Absolvoval/a jste specializovaný kurz či školení zaměřené na výslechové taktiky?

Třetí otázka byla zaměřena na zjištění, zda respondenti absolvovali odbornou přípravu v oblasti výslechových taktik.

Většina kriminalistů (40 respondentů z celkového počtu 48, tedy 83 %) v dotazníkovém šetření tuto skutečnost potvrdila, přičemž nejčastěji uváděli účast na specializovaných kurzech či školení určených pro operativce nebo vyšetřovatele (v 64 % případů). Další část respondentů uváděla vzdělání v rámci kurzu základní odborné přípravy a 2 respondenti zvolili kolonku “jiné”. Jeden z respondentů, který zvolil kolonku jiné uvedl, že absolvovali kurz týkající se výslechu zvláště zranitelné oběti a druhý respondent, který si vybral otevřenou možnost odpovědi uvedl absolvování vzdělání v rámci vysoké školy – Policejní akademie. Pouze 8 respondentů uvedlo, že žádné speciální vzdělání neabsolvovali. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 3 a Tabulka 4.

Graf 3 – Vzdělání týkající se výslechových taktik

Tabulka 4 – Vzdělání týkající se výslechových taktik

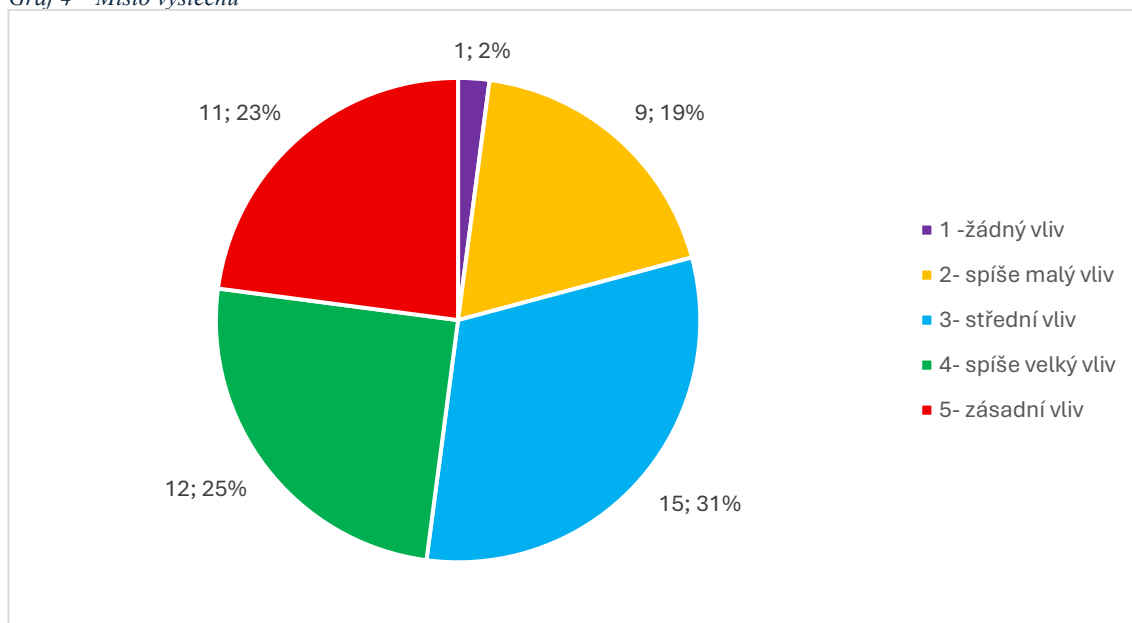
Absolvované vzdělání	Povinný kurz v rámci základní odborné přípravy	Specializované školení	Žádné	Jiná
Počet	7	31	8	2
Podíl	15 %	64 %	17 %	4 %

Otázka č. 4 – Jaký vliv má podle vás prostředí (místo výsledku) na efektivitu výsledku (úplnost a pravdivost výpovědi)?

Čtvrtá otázka dotazníkového šetření se už soustředila na oblast výsledkové praxe, konkrétně na to, do jaké míry prostředí, ve kterém je výsledek realizován, ovlivňuje jeho celkovou efektivitu, přičemž efektivita výsledku je v kontextu práce chápána jako míra úplnosti a pravdivosti získané výpovědi.

V odpovědích se zde hromadná většina (98 %) shodla, že prostředí výsledku samotnou efektivitu (tedy pravdivost a úplnost výpovědi) do jisté míry ovlivňuje. Z toho 23 % (tedy 11 respondentů) považuje prostředí výsledku v podstatě za rozhodující – uvedli, že prostředí, ve kterém je výsledek prováděn má “zásadní vliv”. Dalších 25 % (tedy 12 respondentů) pak uvedlo, že prostředí má na efektivitu spíše velký vliv. Střední vliv výsledkového prostředí uvedlo 31 % (tedy 15 respondentů). Malý vliv uvedlo 19 % respondentů, a pouze 1 respondent (2 %) uvedl žádný vliv. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 4 a Tabulka 5.

Graf 4 – Místo výsledku

Tabulka 5 – Místo výsledku

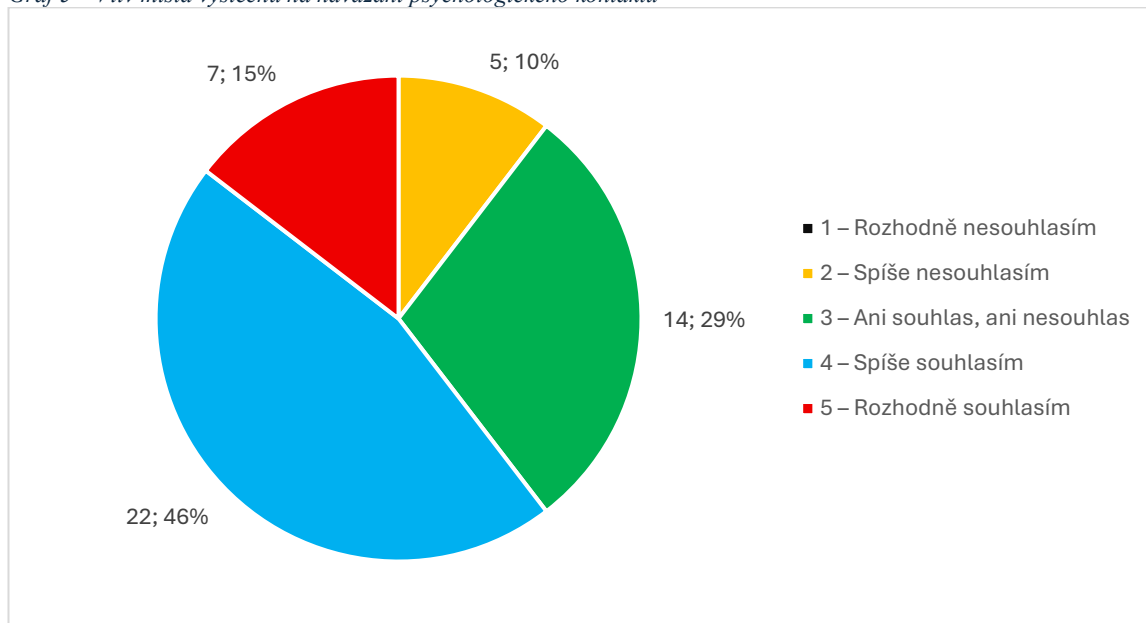
Míra vlivu	1- žádný vliv	2- spíše malý vliv	3- střední vliv	4- spíše velký vliv	5- zásadní vliv
Počet	1	9	15	12	11
Podíl	2 %	19 %	31 %	25 %	23 %

Otázka č. 5 –Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Příjemné a nerušené prostředí výlehu pomáhá v navázání psychologického kontaktu.“

Pátá otázka dotazníkového šetření plynule navazovala na předchozí otázku týkající se vlivu prostředí. Zde byli respondenti dotazováni, do jaké míry souhlasí s tvrzením, že příjemné a nerušené prostředí výlehu pomáhá v navázání psychologického kontaktu s vyslychaným.

Zde se nadpoloviční většina (29 respondentů, 61 % z celku) shodla na tom, že do určité míry ovlivňuje výlechové prostředí navázání psychologického kontaktu s vyslychaným (zvolili možnost „rozhodně souhlasím“ nebo „spíše souhlasím“). 14 respondentů (29 %) pak uvedlo nejasný vztah mezi prostředím a psychologickým kontaktem. 5 respondentů (10 %) uvedlo, že spíše nesouhlasí s uvedeným tvrzením. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 5 a Tabulka 6.

Graf 5 – Vliv místa výlehu na navázání psychologického kontaktu

Tabulka 6 – Vliv místa výlehu na navázání psychologického kontaktu

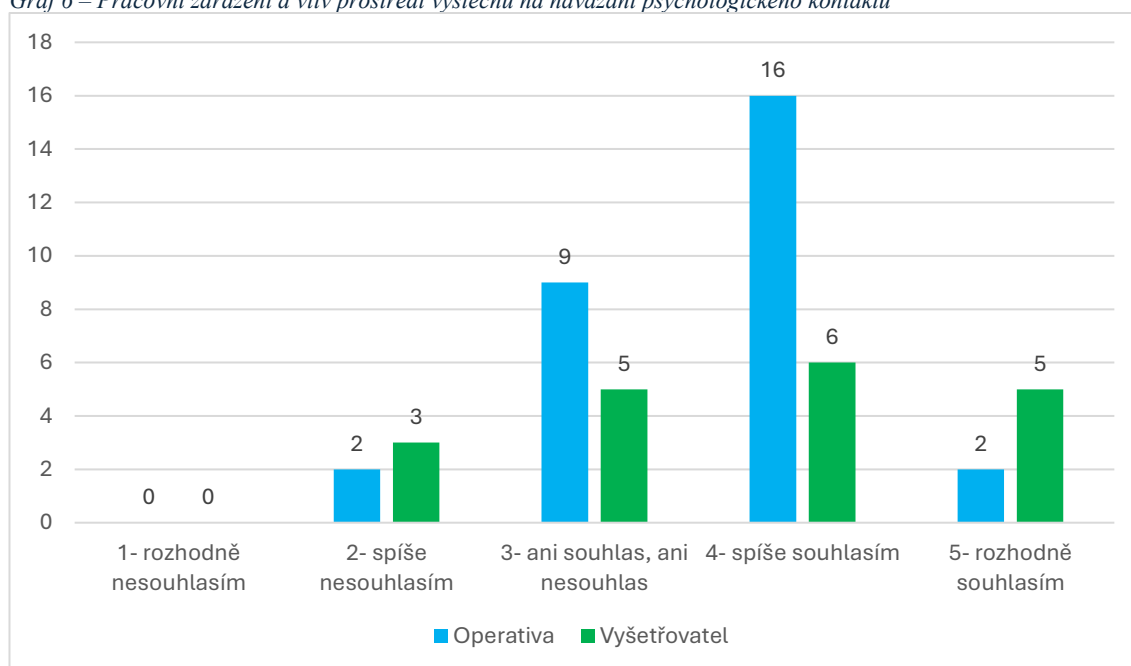
Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	0	5	14	22	7
Podíl	0 %	10 %	29 %	46 %	15 %

K této otázce byla navíc sestavena kontingenční tabulka, která zobrazuje vztah mezi pracovním zařazením a mírou ztotožnění se s uvedeným tvrzením. Pro přehledné zobrazení dat byl sestaven navíc sloupcový graf. Tabulka 7 i příložený graf 6 na první pohled ukazují výraznou převahu názoru skupiny operativců, kteří se přiklonili k odpovědi „spíše souhlasím“ s uvedeným tvrzením.

Tabulka 7 – Kontingenční tabulka: pracovní zařazení a vliv prostředí výsledku na navázání psychologického kontaktu

	Operativa	Vyšetřovatel	Celkem
Rozhodně nesouhlasím	0	0	0
Spíše nesouhlasím	2	3	5
Ani souhlas, ani nesouhlas	9	5	14
Spíše souhlasím	16	6	22
Rozhodně souhlasím	2	5	7
Celkem	29	19	48

Graf 6 – Pracovní zařazení a vliv prostředí výsledku na navázání psychologického kontaktu

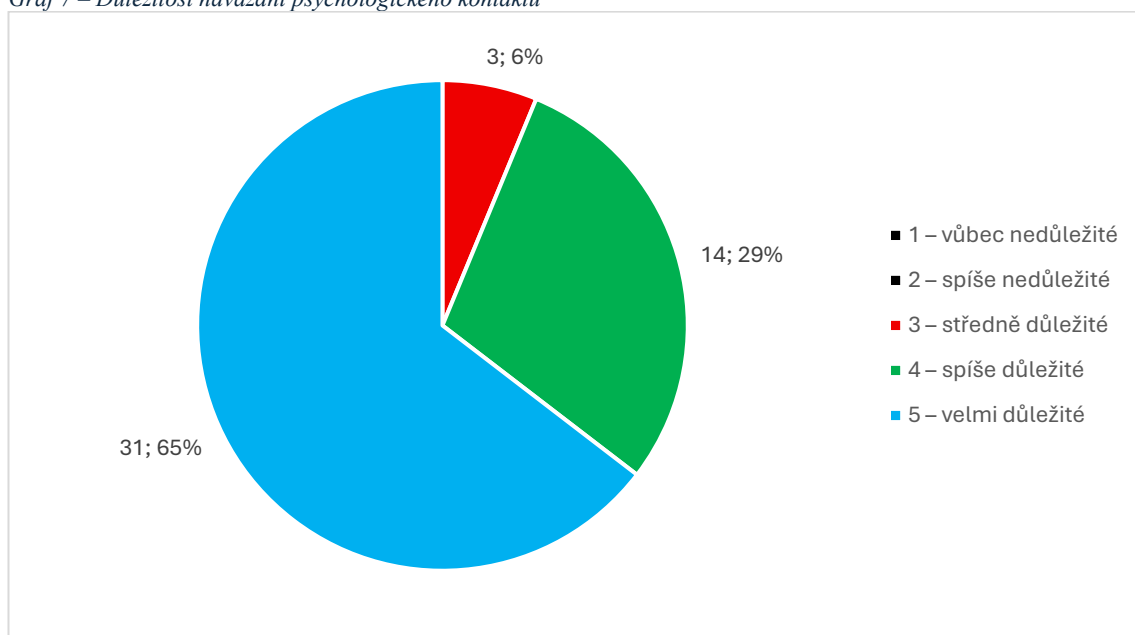

Otázka č. 6 – Jak důležité je navázání kladného psychologického kontaktu s vyslychaným?

Šestá otázka dotazníkového šetření tematicky navazovala na předchozí otázku týkající se vztahu prostředí a psychologického kontaktu. Cílem šesté otázky bylo zjištění míry důležitosti, jakou kriminalisté přisuzují navázání kontaktu s vyslychanou osobou v kontextu své výlechové praxe.

Zde se všichni dotazovaní kriminalisté shodli na tom, že navázání psychologického kontaktu s vyslychaným je středně až velmi důležité. Z toho 45 respondentů (tedy 94 %) uvedlo, že navázání psychologického kontaktu je “spíše důležité” nebo “velmi důležité”. Nadpoloviční většina, tedy 31 respondentů (65 % z celku) dokonce zvolila 5bodové ohodnocení a považují tedy navázání psychologického kontaktu za velmi důležité. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 7 a Tabulka 8.

Graf 7 – Důležitost navázání psychologického kontaktu

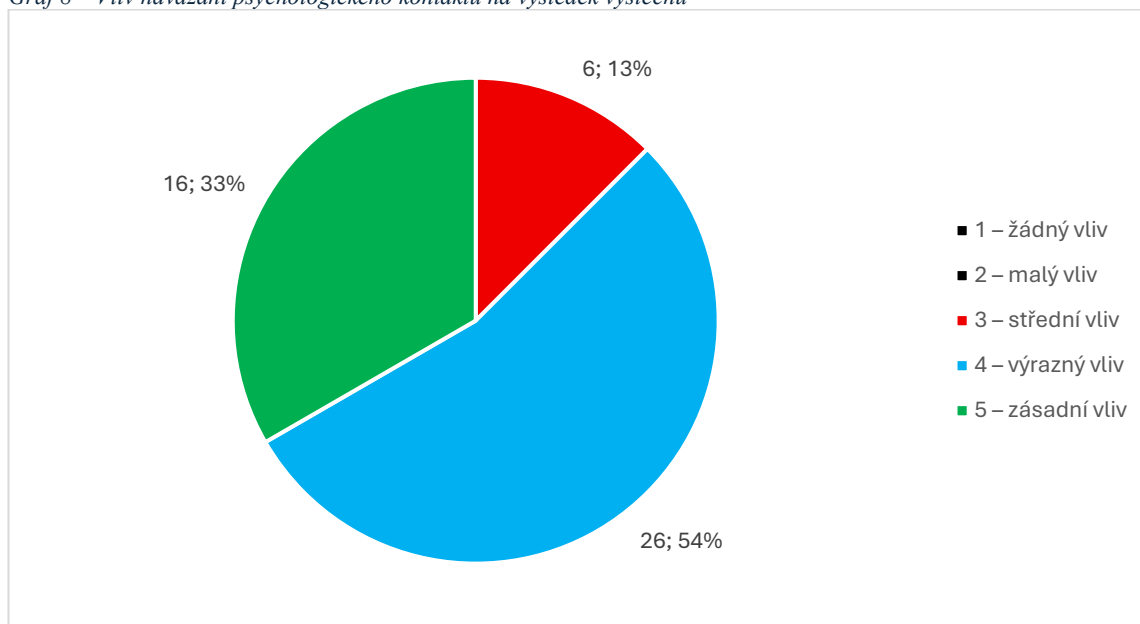
Tabulka 8 – Důležitost navázání psychologického kontaktu

Míra důležitosti	Vůbec nedůležité	Spíše nedůležité	Středně důležité	Spíše důležité	Velmi důležité
Počet	0	0	3	14	31
Podíl	0 %	0 %	6 %	29 %	65 %

Otázka č. 7 – Jaký vliv má úspěšné navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu?

Sedmá otázka dále rozvíjí psychologický kontakt s vyslýchaným, konkrétně to, jaký vliv má úspěšné navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu. V této otázce se všichni respondenti shodli na tom, že navázání psychologického kontaktu má určitý vliv na průběh výslechu, všichni tedy uvedli, střední až zásadní vliv. Poměrně velký počet respondentů 16 (33 % z celku) zde uvedlo zásadní vliv. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 8 a Tabulka 9.

Graf 8 – Vliv navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu

Tabulka 9 – Vliv navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu

Míra vlivu	Žádný vliv	Malý vliv	Střední vliv	Výrazný vliv	Zásadní vliv
Počet	0	0	6	26	16
Podíl	0 %	0 %	13 %	54 %	33 %

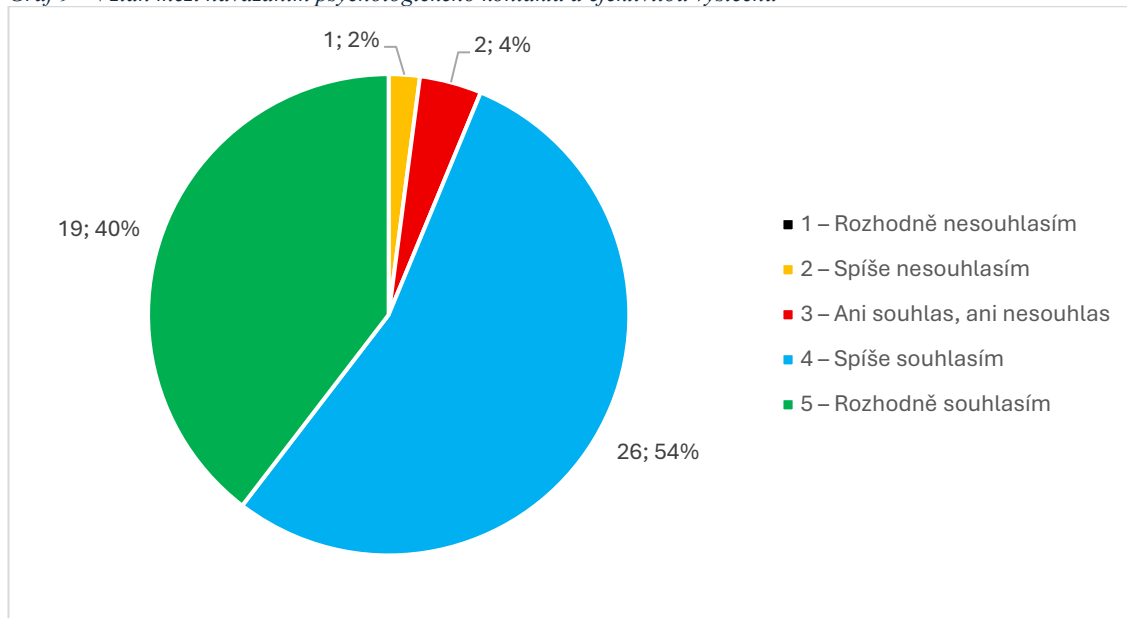
Otázka č. 8 – Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Pokud se mi během výslechu podaří navázat psychologický kontakt s vyslychaným, hodnotím průběh výslechu jako efektivnější.“

Osmá otázka byla poslední otázkou týkající se výslechové taktiky *Navázání psychologického kontaktu s vyslychaným*. Zároveň se otázka opět dotýká efektivity výslechu. V kontextu práce tedy stejně jako v otázce č. 4, je efektivita výslechu chápána jako míra úplnosti a pravdivosti získané výpovědi. Tato otázka přinesla poměrně zajímavá data, kde můžeme na první pohled v kruhovém Grafu 8 vidět převažující naprostou většinu udávající “spíše souhlas” a “rozhodně souhlas” s tvrzením, že úspěšné navázání psychologického kontaktu s vyslychaným vede k vyšší efektivitě výslechu. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 9 a Tabulka 10.

Analýzou této odpovědi zároveň lze ověřit stanovenou **Hypotézu 1:** Kriminalisté, kteří uvádějí, že během výslechu úspěšně navázali psychologický kontakt s vyslychaným, častěji hodnotí průběh výslechu jako efektivnější.

Hypotéza je potvrzena, protože spíše souhlasné nebo rozhodně souhlasné stanovisko s uvedeným tvrzením uvedlo 94 % respondentů.

Graf 9 – Vztah mezi navázáním psychologického kontaktu a efektivitou výslechu

Tabulka 10 – Vztah mezi navázáním psychologického kontaktu a efektivitou výslechu

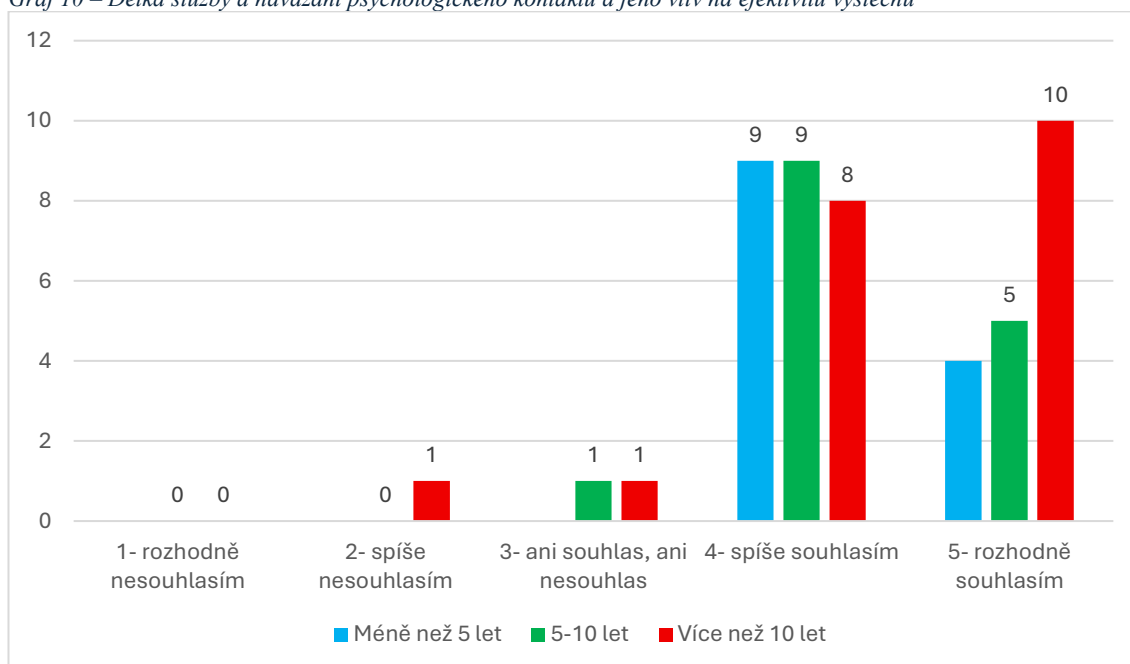
Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	0	1	2	26	19
Podíl	0 %	2 %	4 %	54 %	40 %

K této otázce byla navíc sestavena kontingenční tabulka 11, která zobrazuje vztah mezi délkou praxe a mírou ztotožnění se s uvedeným tvrzením. Pro přehledné zobrazení dat byl sestaven navíc sloupcový graf 10. V grafickém znázornění – ve sloupcovém grafu je patrný zajímavý trend, kde je vidět, že 10 kriminalistů (ze 48 celkem), kteří se účastnili dotazníkového šetření, zvolili možnost „rozhodně souhlasím“. Zároveň nemalý rozdíl je v počtu kriminalistů s praxí méně než 5 let a 5-10 let, kteří ale volili možnost „spíše souhlasím“.

Tabulka 11 – Kontingenční tabulka: Délka služby a navázání psychologického kontaktu a jeho vliv na efektivitu výsledku

	Méně než 5 let	5-10 let	Více než 10 let	Celkem
Rozhodně nesouhlasím	0	0	0	0
Spíše nesouhlasím	0	0	1	1
Ani souhlas, ani nesouhlas	0	1	1	2
Spíše souhlasím	9	9	8	26
Rozhodně souhlasím	4	5	10	19
Celkem	13	15	20	48

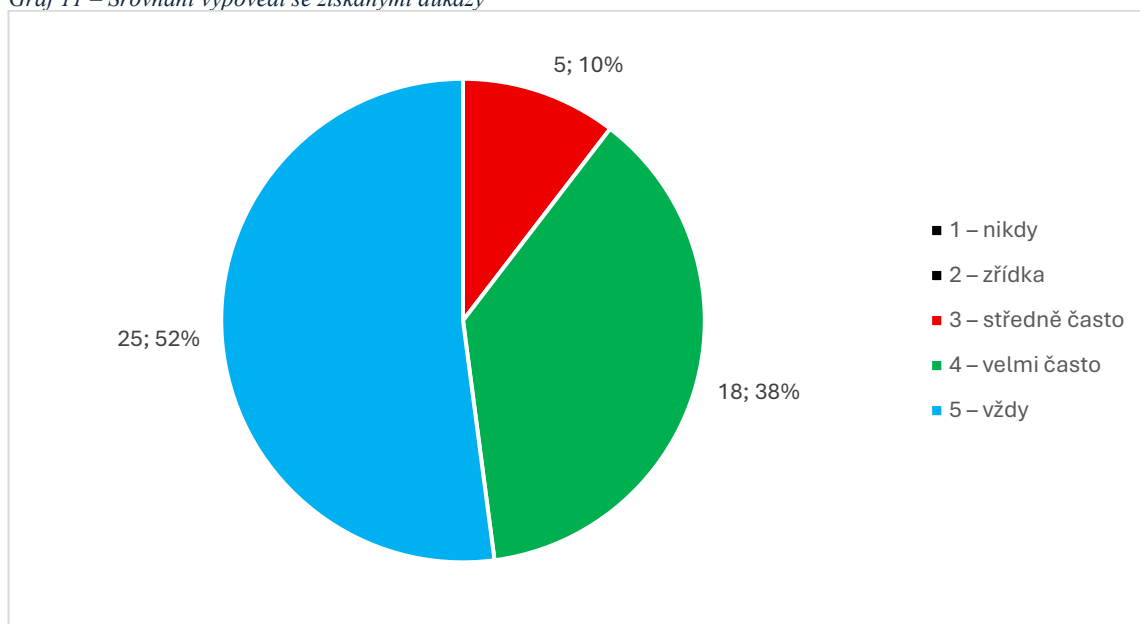
Graf 10 – Délka služby a navázání psychologického kontaktu a jeho vliv na efektivitu výsledku

Otázka č. 9 – Jak často během výslechu aktivně srovnáváte informace z výpovědi s již získanými důkazy?

Devátá otázka dotazníkového šetření se týkala taktiky *Analýza výpovědi v průběhu výslechu*. Kriminalisté byli dotazováni na frekvenci využívání této taktiky v jejich výslechové praxi. Nadpoloviční většina kriminalistů, konkrétně 52 % (25 respondentů) uvedla, že tuto taktiku uplatňuje při výslechu vždy. Dalších 38 % pak uvedlo, že tuto taktiku využívají velmi často a zbylých 10 % uvedlo středně často. Ani jeden z dotazovaných kriminalistů neuvedl, že by tuto taktiku nepoužíval vůbec. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 11 a Tabulka 12.

Graf 11 – Srovnání výpovědi se získanými důkazy

Tabulka 12 – Srovnání výpovědi se získanými důkazy

Četnost	Nikdy	Zřídka	Středně často	Velmi často	Vždy
Počet	0	0	5	18	25
Podíl	0 %	0 %	10 %	38 %	52 %

Otázka č. 10 –Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: “Systematická analýza výpovědi a její porovnávání s důkazy mi pomáhá častěji odhalit nesrovnalosti ve výpovědích vyslýchaných osob.”

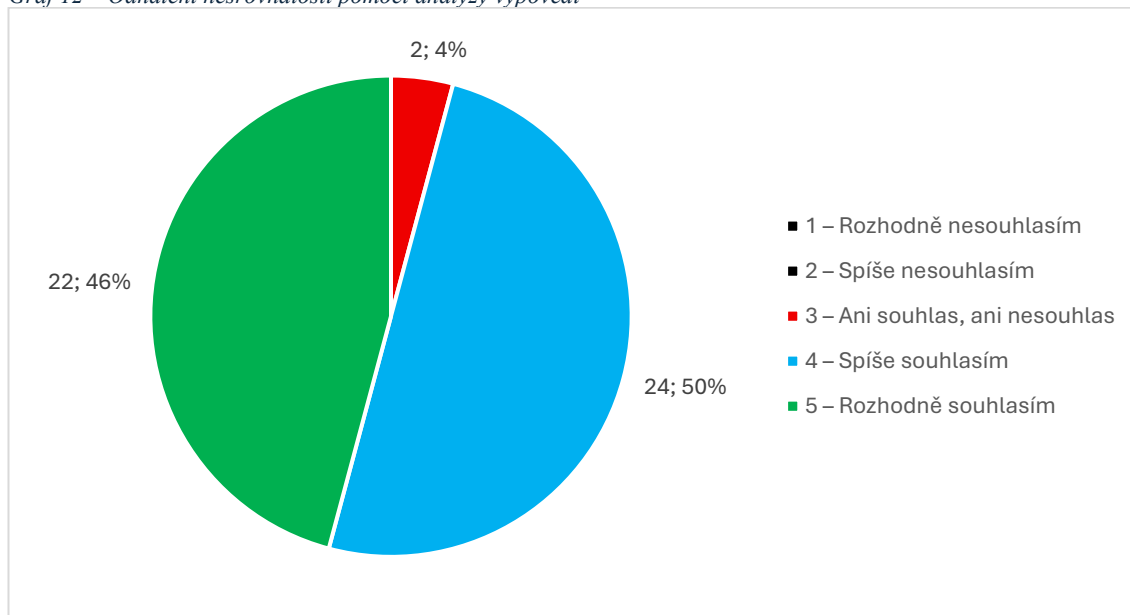
Desátá otázka dotazníku navazovala na otázku devátou a také se týkala analýzy výpovědi při výslechu. V této otázce kriminalisté vyjadřovali svou míru souhlasu, případně nesouhlasu s tímto tvrzením: “Systematická analýza výpovědi a její porovnávání s důkazy mi pomáhá častěji odhalit nesrovnalosti ve výpovědích vyslýchaných osob.”

Z odpovědí kriminalistů vyplývá, že 46 % respondentů se jednoznačně ztotožnilo s uvedeným tvrzením. Dalších 50 % s uvedeným tvrzením spíše souhlasilo, neurčitou odpověď – tedy ani souhlas, ani nesouhlas zvolila pouhá 4 % respondentů. Úplný nesouhlas neuvedl žádný z dotazovaných, což může poukazovat na obecně pozitivní vnímání analýzy výpovědi jako efektivního nástroje kriminalistické praxe. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 12 a Tabulka 13.

Analýzou této odpovědi zároveň lze ověřit stanovenou **Hypotézu 2:** Kriminalisté, kteří systematicky analyzují výpovědi a porovnávají je s důkazy, častěji identifikují nesrovnalosti ve výpovědích vyslýchaných osob.

Hypotézu lze jednoznačně potvrdit, protože spíše souhlas nebo rozhodný souhlas uvedlo v součtu 96 % respondentů.

Graf 12 – Odhalení nesrovnalostí pomocí analýzy výpovědi

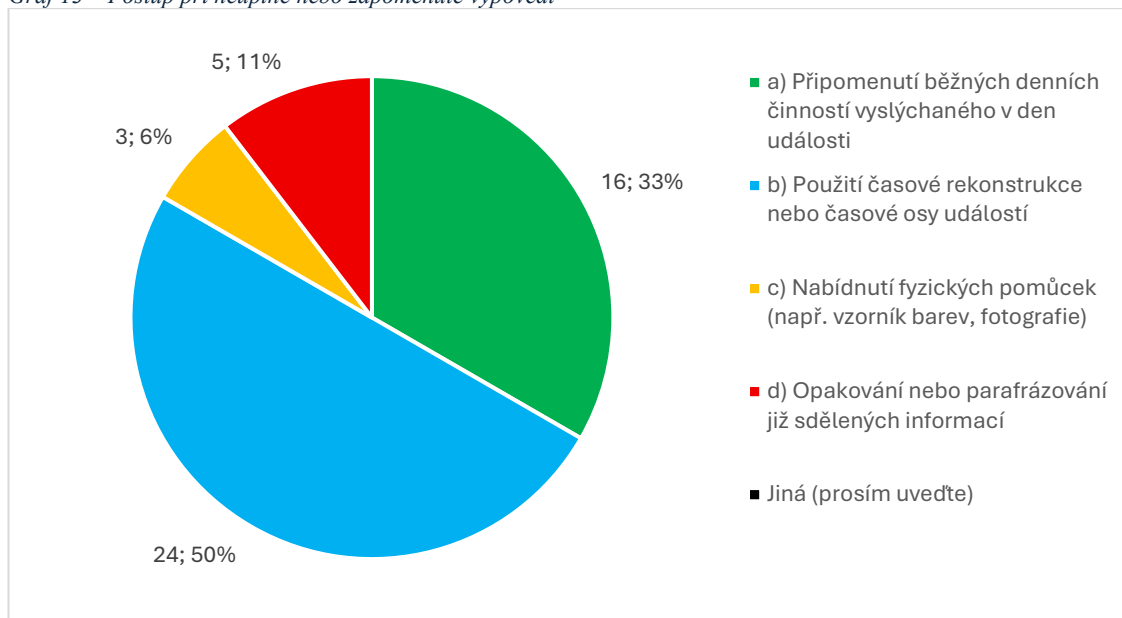
Tabulka 13 – Odhalení nesrovnalostí pomocí analýzy výpovědi

Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	0	0	2	24	22
Podíl	0 %	0 %	4 %	50 %	46 %

Otázka č. 11 – Který z následujících postupů NEJČASTĚJI používáte v případě neúplné nebo zapomenuté výpovědi vyslýchaného?

Jedenáctá otázka rozvíjela další výslechovou taktiku, a to *Připomenutí zdánlivě zapomenutého*. V odpovědích u této otázky polovina kriminalistů (24) uvedla, že nejčastěji v případně neúplné nebo zapomenuté výpovědi využívají časovou rekonstrukci nebo časovou osu událostí. Jako druhý nejpoužívanější nástroj uvedli připomenutí běžných denních činností vyslýchaného v den události – tuto odpověď volilo jako nejčastější 16 kriminalistů. Zásadně méně využívané nástroje využívané u dotazovaných byly fyzické pomůcky jako vzorníky barev nebo fotografie a opakování nebo parafrázování již sdělených informací. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 13 a Tabulka 14.

Graf 13 – Postup při neúplné nebo zapomenuté výpovědi

Tabulka 14 – Postup při neúplné nebo zapomenuté výpovědi

Postup	Připomenutí běžných denních činností v den události	Časová rekonstrukce	Fyzické pomůcky	Opakování nebo parafrázování informací	Jiná
Počet	16	24	3	5	0
Podíl	33 %	50 %	6 %	11 %	0 %

Otázka č. 12 – Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: Využívání vizuálních a kontextových podnětů (např. barevné vzorníky, připomenutí ročního období, denní doby či denní činnosti) během výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědi vyslychaného.

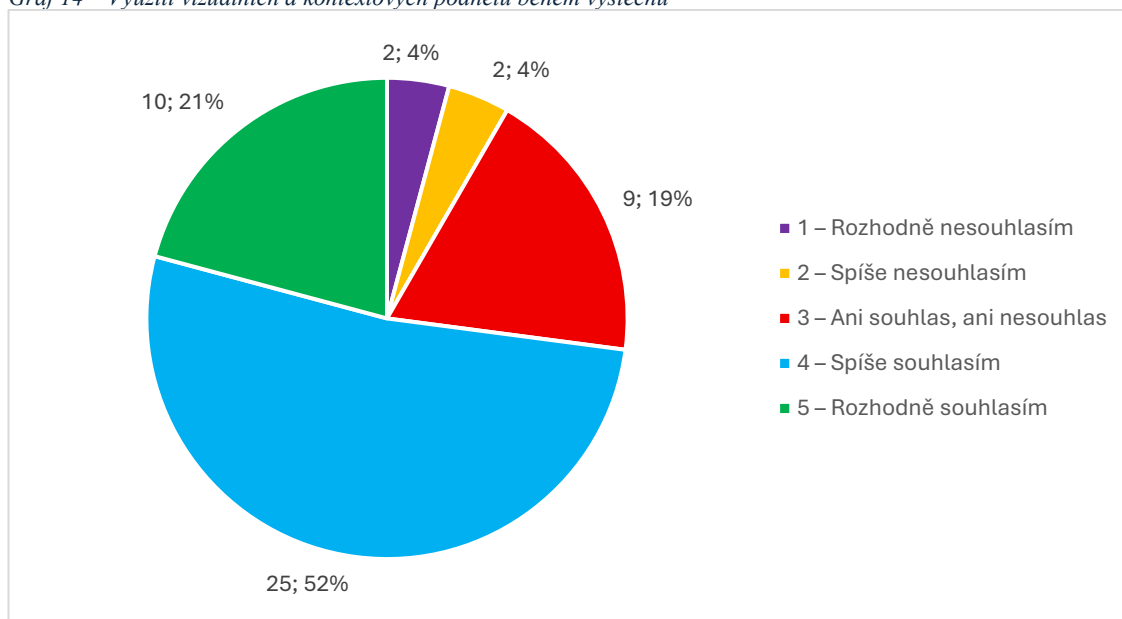
Dvanáctá otázka se dotýkala efektivity využívání jednotlivých nástrojů v případě zapomenutých skutečností.

S tvrzením, že využívání vizuálních a kontextových podnětů během výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědích spíše souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo 73 % dotazovaných. Dalších 9 kriminalistů (tedy 19 %) zvolilo neutrální odpověď. Celkem 8 % respondentů (tedy 4 dotazovaní) vyjádřilo nesouhlasné stanovisko, a to buď ve formě spíše nesouhlasím, nebo rozhodně nesouhlasím. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 14 a Tabulka 15.

Analýzou této odpovědi zároveň lze ověřit stanovenou **Hypotézu 3:** Využívání vizuálních a kontextových podnětů kriminalisty (např. barevné vzorníky, připomenutí ročního období, denní doby či denní činnosti) při výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědi vyslychaného.

Hypotézu lze potvrdit, protože spíše souhlas nebo rozhodný souhlas uvedlo ve svých odpovědích 73 % respondentů.

Graf 14 – Využití vizuálních a kontextových podnětů během výslechu

Tabulka 15 – Využití vizuálních a kontextových podnětů během výslechu

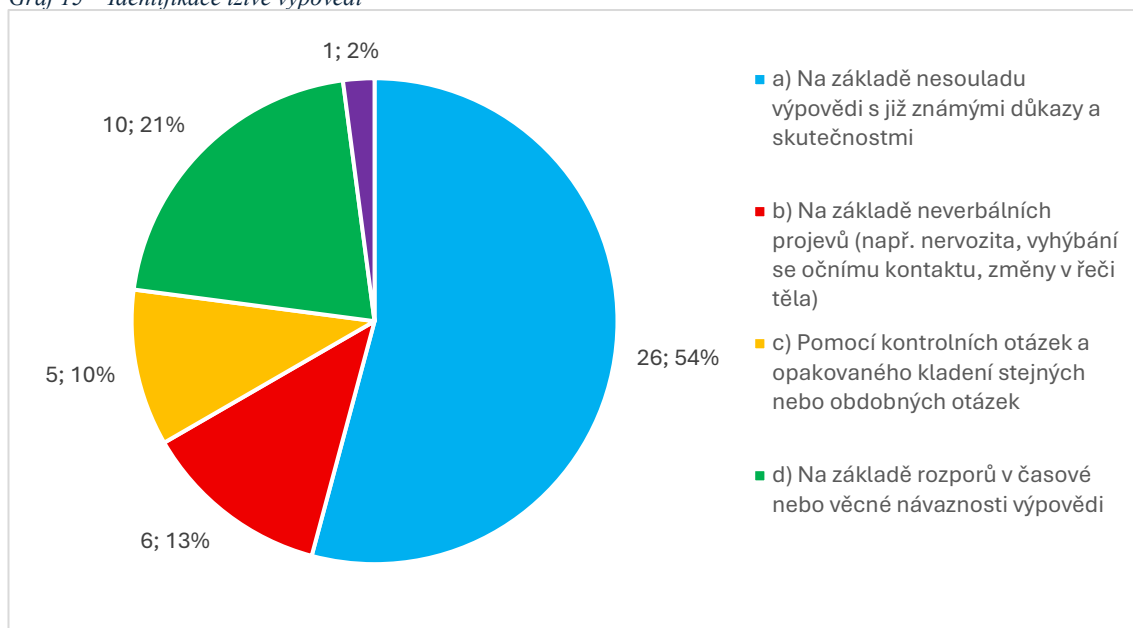
Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	2	2	9	25	10
Podíl	4 %	4 %	19 %	52 %	21 %

Otázka č. 13 – Jakým způsobem NEJČASTĚJI identifikujete lživou výpověď vyslychané osoby?

Třináctá otázka dotazníkového šetření se týkala lživě vypovídající osoby, konkrétně toho, jakým způsobem kriminalisté nejčastěji lživou výpověď identifikují.

V tomto případě se 54 % dotazovaných shodlo na tom, že nejčastěji identifikují lživou výpověď na základě nesouladu mezi výpovědí a již známými důkazy a skutečnostmi. Dalších 21 % zvolilo odpověď týkající se rozporů v časové nebo věcné návaznosti výpovědi. Zajímavé byly odpovědi kriminalistů, kteří volili jako nejčastější způsob odhalení lživé výpovědi na základě neverbálních projevů vyslychané osoby. S tímto tvrzením se ztotožnilo 13 % dotazovaných kriminalistů. Dalších 10 % uvedlo, že nejčastěji odhalují lživou výpověď pomocí kontrolních otázek a opakovaného kladení stejných nebo obdobných otázek. Jeden z respondentů zvolil možnost "jiné" a uvedl kombinaci výše uvedených variant. Tato odpověď však nebyla v souladu se zadáním otázky, které směřovalo na identifikaci nejčastějšího způsobu odhalení nepravdivé výpovědi. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 15 a Tabulka 16.

Graf 15 – Identifikace lživé výpovědi

Tabulka 16 – Identifikace lživé výpovědi

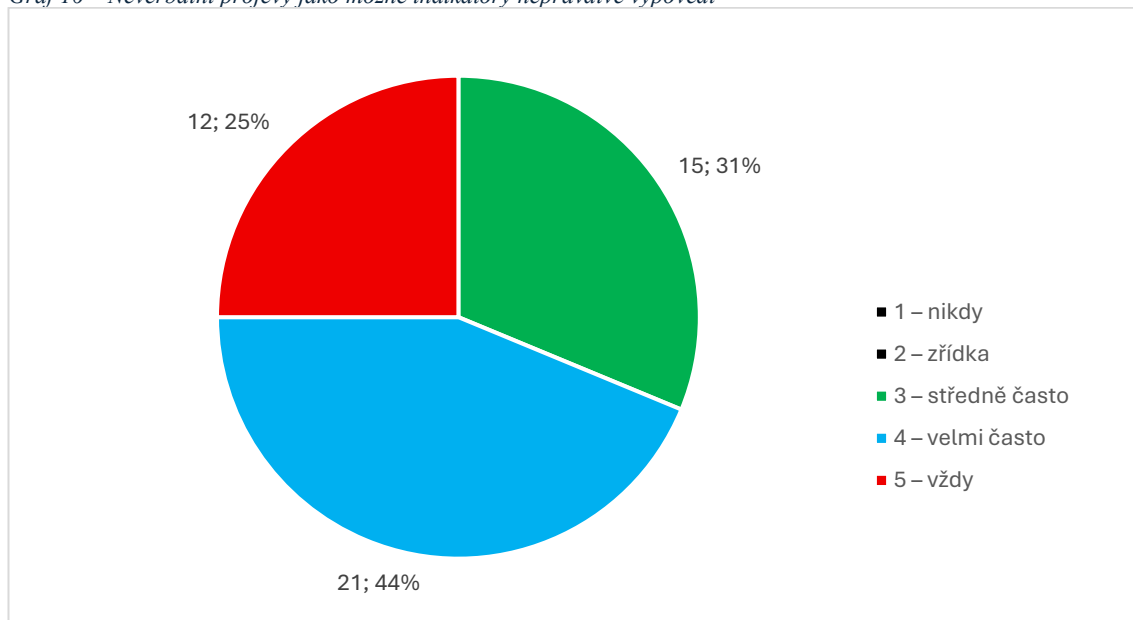
Identifikátor lživé výpovědi	Nesoulad mezi výpovědí a důkazy	Neverbální projevy	Kontrolní otázky	Rozpory v časové ose	Jiná
Počet	26	6	5	10	1
Podíl	54 %	13 %	10 %	21 %	2 %

Otázka č. 14 – Jak často při výslechu věnujete pozornost neverbálním projevům (např. mimice, gestům, pohledům) jako indikátorům možné nepravdivé výpovědi?"

Čtrnáctá otázka měla za úkol zjistit, jak často kriminalisté při výslechu přikládají význam neverbálním projevům jako možnému ukazateli nepravdivosti výpovědi.

Z odpovědí je patrné, že všichni kriminalisté alespoň středně často věnují pozornost neverbálním projevům v kontextu odhalení lživé výpovědi. Z celkového počtu 48 kriminalistů uvedlo 21 z nich, že věnují pozornost neverbálním projevům velmi často a dalších 12 dotazovaných uvedlo, že jim věnují pozornost při každém výslechu. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 16 a Tabulka 17.

Graf 16 – Neverbální projevy jako možné indikátory nepravdivé výpovědi

Tabulka 17 – Neverbální projevy jako možné indikátory nepravdivé výpovědi

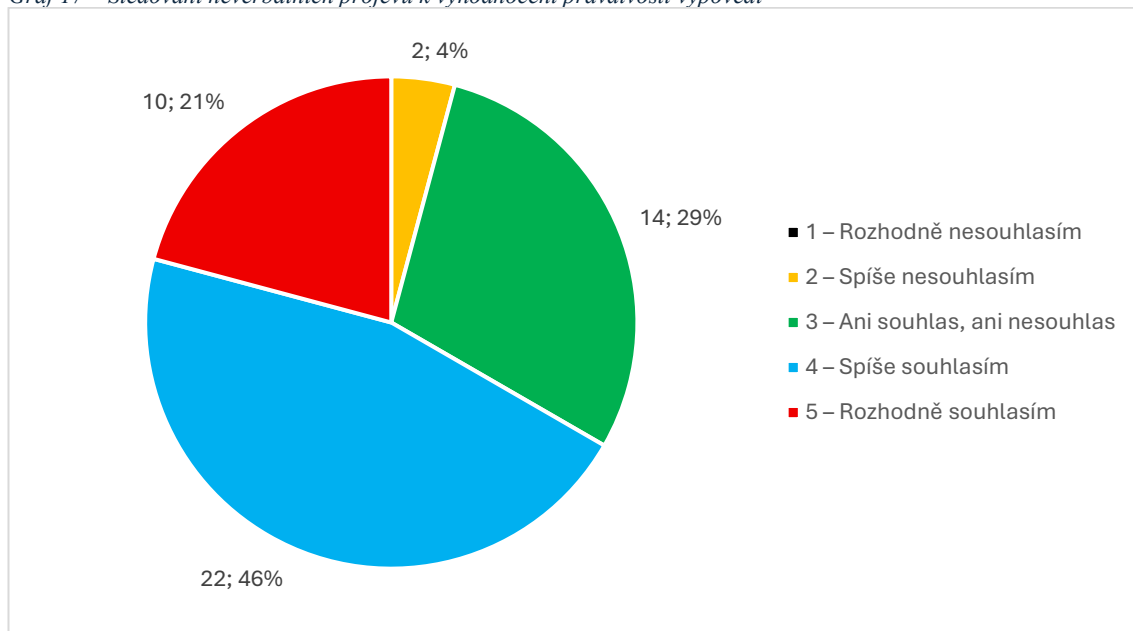
Četnost	Nikdy	Zřídka	Středně často	Velmi často	Vždy
Počet	0	0	15	21	12
Podíl	0 %	0 %	31 %	44 %	25 %

Otázka č. 15 – Máte za to, že sledování neverbálních projevů během výslechu Vám pomáhá spolehlivěji vyhodnotit pravdivost výpovědi?"

Patnáctá otázka dotazníkového šetření plynule navazovala na otázku č. 14 a byla směřována na to, zdali kriminalisté souhlasí s tím, že sledování neverbálních projevů během výslechu jim pomáhá spolehlivěji vyhodnotit pravdivost výpovědi.

V tomto případě uvedlo 67 % dotazovaných, že spíše souhlasí nebo rozhodně souhlasí. Dalších 29 % respondentů zaujalo nevyhraněný postoj k tomuto výroku, spíše nesouhlas projevily 4 % dotazovaných a žádný z respondentů neuvedl rozhodný nesouhlas. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 17 a Tabulka 18.

Graf 17 – Sledování neverbálních projevů k vyhodnocení pravdivosti výpovědi

Tabulka 18 – Sledování neverbálních projevů k vyhodnocení pravdivosti výpovědi

Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	0	2	14	22	10
Podíl	0 %	4 %	29 %	46 %	21 %

Otázka č. 16 – Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Pokud vyslýchaný při výslechu vykazuje podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě.“

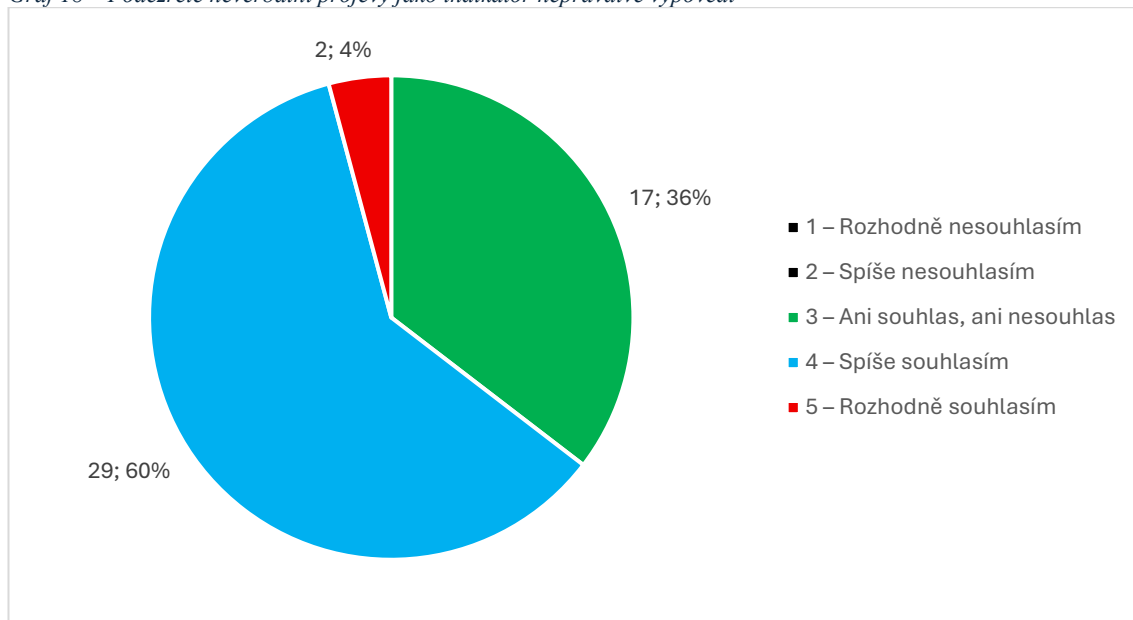
Šestnáctá otázka dotazníku byla do jisté míry podobná otázce č. 15, ale specifitěji se zaměřovala na předpokládanou souvislost mezi přítomností podezřelých neverbálních projevů a výskytem nepravdivých odpovědí.

V této otázce pouze dva respondenti uvedli rozhodný souhlas s uvedeným tvrzením. Naopak volbu “spíše souhlasím” zvolilo pak 60 % dotazovaných. Velká část (36 %) respondentů zvolila neutrální odpověď a žádný z respondentů neuvedl nesouhlasné stanovisko. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 18 a Tabulka 19.

Analýzou této odpovědi zároveň lze ověřit stanovenou **Hypotézu 4: Pokud vyslýchaný při výslechu vykazuje podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě.**

Ačkoliv odpovědi nejsou tak jednoznačné jako u hodnocení prvních tří hypotéz, i tuto hypotézu lze potvrdit, protože spíše souhlas nebo rozhodný souhlas uvedlo ve svých odpovědích 64 % respondentů.

Graf 18 – Podezřelé neverbální projevy jako indikátor nepravdivé výpovědi

Tabulka 19 – Podezřelé neverbální projevy jako indikátor nepravdivé výpovědi

Míra souhlasu	Rozhodně nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani souhlas, ani nesouhlas	Spíše souhlasím	Rozhodně souhlasím
Počet	0	0	17	29	2
Podíl	0 %	0 %	36 %	60 %	4 %

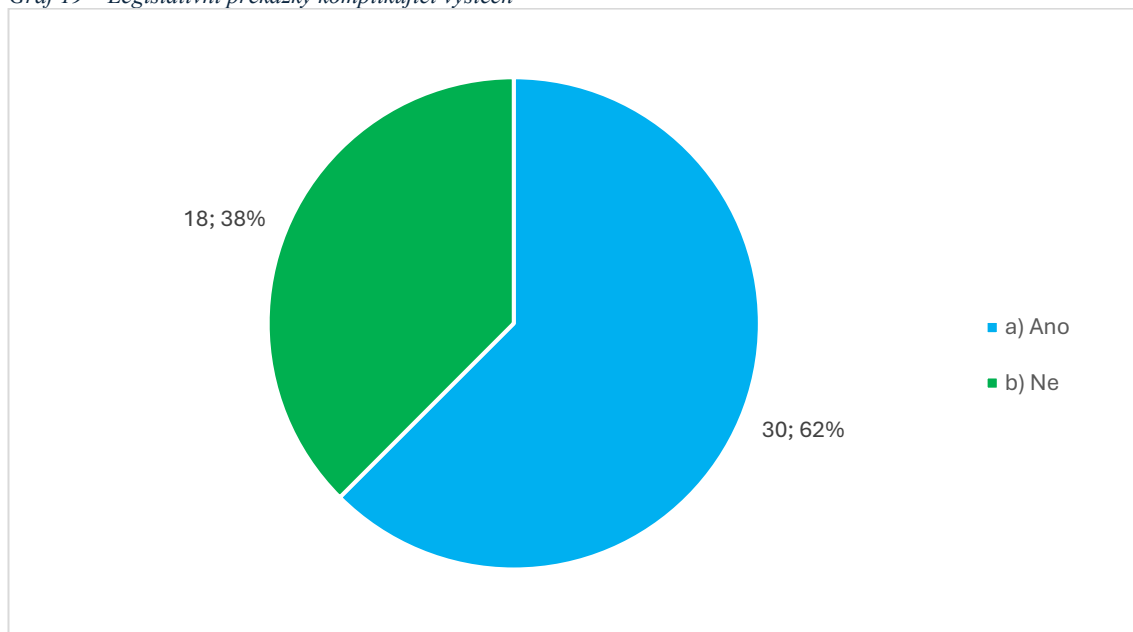
Otázka č. 17 – Setkal/a jste se během své praxe s legislativními překážkami, které komplikují výslech?

Otázka č. 18 – Pokud ano, jak byste zlepšil/a právní rámec výslechů? (otevřená otázka)

Poslední dvě otázky dotazníku měly spíše doplňující charakter a byly zaměřeny na to, zdali se kriminalisté ve své praxi setkávají s legislativními překážkami, které jim nějakým způsobem komplikují výslech. V otázce č. 17. měli vyjádřit, zdali se s něčím takovým setkali a v otázce 18. měli uvést konkrétní návrhy na zlepšení.

Ze 48 dotazovaných se 30 kriminalistů setkala ve své praxi s nějakou právní komplikací při výslechové praxi, z nichž ale jen 5 respondentů uvedlo v otázce č. 18 konkrétní návrhy na vylepšení nebo zjednodušení právního rámce výslechu. Jednotlivá procentuální zastoupení přehledně zobrazuje Graf 19 a Tabulka 20, jednotlivé návrhy na zlepšení pak zobrazuje tabulka 21 níže.

Graf 19 – Legislativní překážky komplikující výslech

Tabulka 20 – Legislativní překážky komplikující výslech

Souhlas/nesouhlas	Ano	Ne
Počet	30	18
Podíl	62 %	38 %

Tabulka 21 – Návrhy respondentů na zlepšení právního rámce výslechu

Délka praxe (roky)	Pracovní pozice (vyšetřovatel/operativec)	Odpověď
Více než 10 let	vyšetřovatel	méně opakování výslechů
Více než 10 let	vyšetřovatel	např. zjednodušit poučení pro poškozeného v trestním řízení
Více než 10 let	operativec	zrušení práva nevypovídat
Méně než 5 let	vyšetřovatel	možnost předestříť ústřední záznam o podaném vysvětlení
Více než 10 let	operativec	zlepšení výslechu osoby mladistvé

Diskuze

Tato bakalářská práce měla za cíl analyzovat výsledkové taktiky kriminalistů v Plzeňském kraji. Samotnému kvantitativnímu šetření předcházela kvalitativní předvýzkum, který sloužil jako podklad pro tvorbu výzkumných otázek, definování hypotéz a napomohl zacílit dotazníkové šetření.

Vzorek respondentů byl poměrně pestrý, protože byly zastoupeny všechny definované skupiny – tedy vyšetřovatelé i operativci s různou délkou praxe. V jednotlivých odpovědích kriminalistů byly patrné určité trendy, které by pravděpodobně při větším vzorku respondentů byly ještě významnější.

Zajímavé byly odpovědi zejména v otázkách týkajících se psychologického kontaktu s vyslychaným v otázkách 6., 7., a v otázce č. 8. Zde se potvrdily očekávané odpovědi, které zazněly již v rozhovorech s kriminalisty, a to, že navázání psychologického kontaktu s vyslychaným převážně považují kriminalisté za důležité, potvrzují, že jeho úspěšné navázání má určitý vliv na výsledek výslechu. Navíc 94% spíše souhlasí nebo rozhodně souhlasí s tím, že pokud se jim během výslechu podaří navázat psychologický kontakt s vyslychaným, hodnotí průběh výslechu jako efektivnější.

K obdobným závěrům došli také autoři dalších studií, např. Martinková (2008)⁸⁰ ve své práci uvádí, že psychologické přístupy (stavba vztahu, zklidňování, empatický styl vedení) významně zvyšují ochotu ke spolupráci a pravdivosti výpovědi.

Naopak Novotný (2012)⁸¹ se ve své práci zabýval také četnostní využívání psychologického působení a došel k závěru, že policisté aplikují psychologické poznatky nepravdělně, ale vidí přínos hlavně v odhalování zkreslení výpovědi a v práci s neverbální komunikací.

V této bakalářské práci autor dospěl k závěru, že policisté považují tyto metody za důležité a přisuzují jim celkový vliv na výsledek, ale na četnost využívání těchto metod dotazování kriminalisté nebyli, což může být současně určitým limitem studie.

Zajímavé a poněkud překvapivé odpovědi uváděli dotazovaní kriminalisté v otázce č. 16. týkající se neverbálních projevů vyslychaného a jejich spojitosti s nepravdivou výpovědí. V dotazníkovém šetření 64 % respondentů udávalo spíše souhlas nebo rozhodný souhlas s tím, že pokud vyslychaný při výslechu vykazuje

⁸⁰ MARTINKOVÁ, Hana. *Psychologie výslechu*. [online.] Brno, 2008 [18.06.2025]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/c5thya/> Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

⁸¹ Novotný, Martin. *Uplatnění poznatků psychologie při výslechu osob*. [online.]. Zlín, 2012 [18.06.2025]. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/10563/20466> Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií

podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě. V této otázce autor práce očekával vyšší procento souznění s uvedeným tvrzením.

Autoři různých studií uvádějí spojitost různých gest se lhaním. Např. výzkum z roku 2024, jehož výsledky byly publikovány v článku na webu *Frontiers in psychology*⁸² ukazuje, že lháři častěji vykazují gesta jako je např. škrábání, nervozita a vyhýbají se očnímu kontaktu, což naznačuje zvýšenou úzkost a psychickou zátěž spojenou se lží.

Další výzkum z roku 2017, jehož výsledky vyšly v časopise *Journal of police and Criminal Psychology*⁸³ odhalil typické neverbální vzorce při lži – např. mračení, změny v držení těla a sekvenční vzorce pohybů, což svědčí o psychickém stresu a možné identifikaci nepravdy.

Zjištění, že pouze 64 % dotázaných kriminalistů uvádí, že vnímají souvislost mezi neverbálními projevy vyslýchaného a tím, zda lže, může mít více možných vysvětlení. Prvním z nich může být absence jednotné definice toho, co přesně představuje "podezřelý neverbální projev". Tento pojem není ve výzkumu přesně vymezen, což mohlo vést k rozdílné interpretaci mezi jednotlivými respondenty a je současně limitem studie. Zatímco pro jednoho kriminalistu může být takovým projevem vyhýbání se očnímu kontaktu nebo nadměrné pohyby rukou, jiný může podobné chování vnímat jako běžný projev nervozity, a nikoliv nutně jako známku nepravdy.

Další možnou příčinou může být nedostatečné systematické školení v oblasti neverbální komunikace a detekce lži, které by kriminalistům poskytlo pevnější základ pro rozpoznávání a vyhodnocování těchto signálů.

V této souvislosti stojí za zmínku i výsledky zahraničních studií (např. Vrij, 2008⁸⁴; Hartwig & Bond, 2011⁸⁵), které upozorňují na to, že laická i profesionální veřejnost často přisuzuje neverbálním projevům (např. neklid, vyhýbání pohledu, potahování se, škrábání) větší váhu, než jakou skutečně mají při spolehlivém odhalování

⁸² LI, H., SONG, H., LI, M. & LI, H. Nonverbal cues to deception: insights from a mock crime scenario in a Chinese sample. In *Frontiers in Psychology* [online]. 2024 [cit. 18.06.2025]. čl. 1331653. Dostupné z WWW: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2024.1331653/full>

⁸³ MARONO, A., CLARKE, D. D., NAVARRO, J. & KEATLEY, D. A. A Sequence Analysis of Nonverbal Behaviour and Deception. In *Journal of Police and Criminal Psychology* [online]. 2017 [cit. 18.06.2025]. s. 109–117. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1007/s11896-017-9238-9>

⁸⁴ VRIJ, A., HARTWIG, M. & GRANHAG, P. A. Reading lies: Nonverbal communication and deception. In *Annual Review of Psychology* [online]. 2019 [cit. 19.06.2025]. s. 295–317. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-103135>

⁸⁵ HARTWIG, M. & BOND, C. F. Why do lie-catchers fail? A lens model meta-analysis of human lie judgments. In *Psychological Bulletin* [online]. 2011 [cit. 19.06.2025]. s. 643–659. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1037/a0023589>

lži. Tyto projevy totiž mohou být způsobeny i stresem, trémou nebo strachem ze situace samotné, nikoliv lží.

Zároveň je třeba zohlednit i interpersonální rozdíly mezi vyslýchanými – neverbální chování může být silně ovlivněno kulturními zvyklostmi, osobnostními rysy nebo momentálním psychickým rozpoložením. To vše komplikuje interpretaci těchto signálů v praxi.

Tato bakalářská práce přinesla řadu zajímavých poznatků o výslechových postupech a vnímání taktik ze strany kriminalistů, přesto je vhodné zmínit několik limitů, která se s daným typem šetření pojí. Některé faktory a vjemy jsou subjektivní a obtížně kvantifikovatelné a měřitelné.

Určitou roli mohla hrát také variabilita ve výkladu některých pojmů, například „podezřelé neverbální projevy“, které nebyly v dotazníku přesně definovány. Odpovědi tedy mohly být ovlivněny individuální interpretací respondentů. Zároveň se však jedná o cenný podnět pro další výzkum, který by se mohl zaměřit na hlubší rozpracování těchto kategorií.

Tato práce ukázala, že kriminalisté při výslechu kladou důraz na vhodné prostředí a navázání psychologického kontaktu, což považují za klíčové pro získání výpovědi. Přesto se ukázalo, že ne všichni vnímají spojitost mezi neverbálními projevy a lhaním – pouze 64 % respondentů tuto souvislost připustilo. Může to souviset s rozdílnou mírou praxe, osobním přístupem, ale i nedostatkem školení v oblasti psychologie.

Do budoucna by proto stálo za to více se zaměřit na vzdělávání kriminalistů právě v této oblasti – například jak poznat klamání podle řeči těla nebo jak efektivněji navazovat kontakt s vyslýchaným. Zároveň by bylo přínosné výzkum rozšířit na celou ČR a porovnat přístupy se zahraničím.

Ačkoliv tento průzkum ukazuje, že výslechové taktiky využívané kriminalisty v Plzeňském kraji jsou dobře aplikovány do praxe, některé postupy by bylo možné ještě více sjednotit nebo zdokonalit. Například pravidelným školením zaměřeným na práci s neverbálními projevy a jejich spojitost s odhalováním lživé výpovědi.

Diskusní část je věnována vybraným aspektům výzkumu, které vzbudily největší pozornost a zároveň je zde prostor pro navazující výzkum. Ukázalo se, že prvky jako psychologický kontakt, práce s neverbálními projevy a prostředí výslechu hrají v praxi kriminalistů důležitou roli. V odpovědích se objevovaly nejen shody, ale i určité rozpory, které mohou odrážet rozdíly v přístupech, zkušenostech nebo vzdělání. Tyto poznatky byly dále porovnány se závěry jiných autorů, jejichž práce poukazují na podobné souvislosti, zejména pokud jde o význam empatie, psychologických strategií a pečlivého

čtení řeči těla. Výsledky tak zapadají do širšího rámce současného odborného poznání a potvrzují, že zkoumané oblasti jsou nejen aktuální, ale i důležité pro další rozvoj výslechových taktik.

Závěr

Tato bakalářská práce měla za cíl zhodnotit výslechové taktiky využívané kriminalisty v Plzeňském kraji, posoudit jejich efektivitu a přinést návrhy pro praxi. Tento hlavní cíl práce byl splněn. Prostřednictvím analýzy vybraných výslechových taktik byly splněny dílčí cíle práce.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 94 % kriminalistů spíše souhlasí nebo rozhodně souhlasí s tím, že pokud během výslechu úspěšně naváží psychologický kontakt s vyslýchaným, častěji hodnotí průběh výslechu jako efektivnější. Tímto se potvrdila první stanovená hypotéza.

Z výpovědí kriminalistů lze potvrdit, že systematická analýza výpovědi a její porovnávání s důkazy přispívá častěji k odhalení nesrovnalostí ve výpovědích vyslýchaných osob. S tímto tvrzením spíše souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo 96 % respondentů a potvrdila se tím druhá stanovená hypotéza.

S tvrzením, že využívání vizuálních a kontextových podnětů během výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědích spíše souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo 73 % dotazovaných, čímž se potvrdila třetí stanovená hypotéza.

Odpovědi v dotazníkovém šetření vztahující se ke čtvrté hypotéze nebyly tak jednoznačné jako v předchozích případech, nicméně 64 % respondentů spíše souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tím, že pokud vyslýchaný při výslechu vykazuje podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě.

Tato bakalářská práce přinesla důležité poznatky o tom, jak kriminalisté vnímají a uplatňují výslechové taktiky v praxi, zejména co se týče vlivu prostředí, navázání psychologického kontaktu a popsala práci s neverbálními projevy. Zjištění, že pouze část kriminalistů vnímá spojitost mezi neverbálním chováním a lhaním, otevírá prostor k hlubšímu zkoumání této problematiky. Autor práce vnímá tento výsledek jako signál, že by bylo vhodné věnovat větší pozornost dalšímu vzdělávání kriminalistů v oblasti psychologie a neverbální komunikace, která může výrazně ovlivnit úspěšnost výslechu.

Přínosem práce je nejen mapování dosavadní praxe, ale i návrh témat, která by bylo možné dále rozvíjet v navazujícím výzkumu, případně i v rámci odborné přípravy policistů. Autor práce hodnotí výslechové taktiky kriminalistů Plzeňského kraje jako velmi dobře aplikované a efektivně využívané v praxi, nicméně věří, že prohloubení psychologické přípravy by mohlo vést k ještě efektivnějšímu vedení výslechů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOUKALOVÁ, Hedvika, GILLERNOVÁ, Ilona a kolektiv. 2020. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha : Univerzita Karlova, 2020. str. 436. ISBN 978-80-246-4461-5.
2. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. 2013. *Forenzní psychologie 3. upravené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. str. 445. ISBN 978-80-7380-461-9.
3. CHMELÍK, Jan a kolektiv. 2005. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. str. 536. ISBN 80-86898-36-9.
4. KONRÁD, Zdeněk, a další. 2015. *Kriminalistika, kriminalistická taktika a metody vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 414. ISBN 978-80-7380-547-0.
5. KONRÁD, Zdeněk, NĚMEC, Miroslav a NOVOTNÝ, František. 2008. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. str. 95. ISBN 978-80-7251-294-2.
6. MATOUŠKOVÁ, Ingrid. 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2013. str. 304. ISBN 978-80-247-4580-0.
7. NĚMEC, Miroslav a kolektiv. 2018. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- I. díl. Aktuální problémy kriminalistické teorie*. Praha : ABOOK, s.r.o., 2018. str. 491 . ISBN 978-80-906974-1-6.
8. NĚMEC, Miroslav. 2017. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha : ABOOK s.r.o., 2017. str. 548. ISBN 978-80-906974-9.
9. NĚMEC, Miroslav, kolektiv. 2019. *Teorie a metodologie kriminalistiky pro magisterské studium- II. díl. Aktuální problémy kriminalistické praxe*. Praha : ABOOK s.r.o., 2019. str. 407. ISBN 978-80-906974-2-3.
10. PORADA, Viktor a kolektiv. 2019. *Kriminalistika, technické, forenzní a kybernetické aspekty, 2. aktualizované a rozšířené vydání*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. str. 1205. ISBN 978-80-7380-741-2.

11. PORADA, Viktor, PETER, Polák a kolektiv. 2015. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. str. 510. ISBN 978-80-7380-558-6.
12. SPURNÝ, Joža. 2003. *Psychologie výslechu*. Praha : Portál, s.r.o., 2003. str. 114. ISBN 80-7178-846-5.
13. SVOBODA, Ivo a kolektiv. 2016. *Kriminalistika*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2016. str. 374. ISBN 978-82-7418-259-4.
14. ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. 2013. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání*. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 1995, 2013. str. 1898. ISBN 978-80-7400-465-0.
15. VANTUCH, Pavel. 2010. *Trestní právo, 2. doplněné vydání*. Brno : Rašínova vysoká škola s.r.o., 2010. ISBN 978-80-87001-17-2.

Elektronické zdroje

16. HARTWIG, M. & BOND, C. F. Why do lie-catchers fail? A lens model meta-analysis of human lie judgments. In *Psychological Bulletin* [online]. 2011 [cit. 19.06.2025]. s. 643–659. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1037/a0023589>
17. HIGH-VALUE DETAINEE INTERROGATION GROUP. *Interrogation: A Review of the Science* [online]. Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 2016 [cit. 15.06.2025]. Dostupné z WWW: <https://www.fbi.gov/file-repository/reports-and-publications/hig-report-interrogation-a-review-of-the-science-september-2016.pdf/view>
18. LI, He., SONG, Hu., LI, Menghan. & LI, Hanxue. Nonverbal cues to deception: insights from a mock crime scenario in a Chinese sample. In *Frontiers in Psychology* [online]. 2024 [cit. 18.06.2025]. čl. 1331653. Dostupné z WWW: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2024.1331653/full>
19. MARONO, A., CLARKE, D. D., NAVARRO, J. & KEATLEY, D. A. A Sequence Analysis of Nonverbal Behaviour and Deception. In *Journal of Police and Criminal Psychology* [online]. 2017 [cit. 18.06.2025]. s. 109–117. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1007/s11896-017-9238-9>

20. MARTÍNKOVÁ, Hana. *Psychologie výslechu*. [online]. Brno, 2008 [cit. 17.06.2025]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/c5thya/> Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
21. NOVOTNÝ, Martin. *Uplatnění poznatků psychologie při výslechu osob*. [online]. Zlín, 2012 [cit. 18.06.2025]. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/10563/20466> Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií
22. VRIJ, A., HARTWIG, M. & GRANHAG, P.A. Reading lies: Nonverbal communication and deception. In *Annual Review of Psychology* [online]. 2019 [cit. 19.06.2025]. s. 295–317. Dostupné z WWW: <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-103135>

Seznam zkratk

TrŘ – Trestní řád

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Seznam grafů a tabulek

Graf 1– Délka služby u SKPV	35
Graf 2 – Zaměření respondentů.....	36
Graf 3 – Vzdělání týkající se výslechových taktik.....	38
Graf 4 – Místo výslechu	39
Graf 5 – Vliv místa výslechu na navázání psychologického kontaktu	40
Graf 6 – Pracovní zařazení a vliv prostředí výslechu na navázání psychologického kontaktu.....	41
Graf 7 – Důležitost navázání psychologického kontaktu.....	42
Graf 8 – Vliv navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu.....	43
Graf 9 – Vztah mezi navázáním psychologického kontaktu a efektivitou výslechu	44
Graf 10 – Délka služby a navázání psychologického kontaktu a jeho vliv na efektivitu výslechu.....	45
Graf 11 – Srovnání výpovědi se získanými důkazy	46
Graf 12 – Odhalení nesrovnalostí pomocí analýzy výpovědi	47
Graf 13 – Postup při neúplné nebo zapomenuté výpovědi	49
Graf 14 – Využití vizuálních a kontextových podnětů během výslechu	50
Graf 15 – Identifikace lživé výpovědi.....	52
Graf 16 – Neverbální projevy jako možné indikátory nepravdivé výpovědi.....	53
Graf 17 – Sledování neverbálních projevů k vyhodnocení pravdivosti výpovědi	54
Graf 18 – Podezřelé neverbální projevy jako indikátor nepravdivé výpovědi.....	55
Graf 19 – Legislativní překážky komplikující výslech	56
Tabulka 1 – Délka služby u SKPV	35
Tabulka 2 – Zaměření respondentů.....	36
Tabulka 3 – Kontingenční tabulka: Délka praxe a pracovní zařazení	37
Tabulka 4 – Vzdělání týkající se výslechových taktik.....	38
Tabulka 5 – Místo výslechu	39
Tabulka 6 – Vliv místa výslechu na navázání psychologického kontaktu.....	40
Tabulka 7 – Kontingenční tabulka: pracovní zařazení a vliv prostředí výslechu na navázání psychologického kontaktu	41
Tabulka 8 – Důležitost navázání psychologického kontaktu.....	42
Tabulka 9 – Vliv navázání psychologického kontaktu na výsledek výslechu.....	43

Tabulka 10 – Vztah mezi navázáním psychologického kontaktu a efektivitou výslechu	44
Tabulka 11 – Kontingenční tabulka: Délka služby a navázání psychologického kontaktu a jeho vliv na efektivitu výslechu.....	45
Tabulka 12 – Srovnání výpovědi se získanými důkazy	46
Tabulka 13 – Odhalení nesrovnalostí pomocí analýzy výpovědi	48
Tabulka 14 – Postup při neúplné nebo zapomenuté výpovědi.....	49
Tabulka 15 – Využití vizuálních a kontextových podnětů během výslechu.....	51
Tabulka 16 – Identifikace lživé výpovědi.....	52
Tabulka 17 – Neverbální projevy jako možné indikátory nepravdivé výpovědi.....	53
Tabulka 18 – Sledování neverbálních projevů k vyhodnocení pravdivosti výpovědi	54
Tabulka 19 – Podezřelé neverbální projevy jako indikátor nepravdivé výpovědi.....	55
Tabulka 20 – Legislativní překážky komplikující výslech	56
Tabulka 21 – Návrhy respondentů na zlepšení právního rámce výslechu	57

Seznam příloh

Příloha I. – Dotazník	70
Příloha II. – Rozhovor č. 1	75
Příloha III. – rozhovor č. 2	79
Příloha IV. – Rozhovor č. 3	83
Příloha V. – Rozhovor č.4.....	87

Přílohy

Příloha I. – Dotazník

Odkaz na online dotazník:

<https://www.surveio.com/survey/d/L5W6W9R8I8U2B4K5G>

1. Jak dlouho sloužíte u Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV)?

- a) Méně než 5 let
- b) 5-10 let
- c) Více než 10 let

2. Pracujete na pozici operativy nebo vyšetřovatele?

- a) operativa
- b) vyšetřovatel

3. Absolvoval/a jste specializovaný kurz či školení zaměřené na výslechové taktiky?

- a) Ano, povinný kurz v rámci základní odborné přípravy
- b) Ano, specializované školení (kurz pro operativu, vyšetřovatele)
- c) Ne, žádné formální vzdělání v oblasti výslechových taktik jsem neabsolvoval/a
- d) Jiné (uveďte): _____

4. Jaký vliv má podle vás prostředí (místo výslechu) na efektivitu výslechu (úplnost a pravdivost výpovědi)? škála:

- 1 -žádný vliv
- 2- spíše malý vliv
- 3- střední vliv
- 4- spíše velký vliv
- 5- zásadní vliv

5. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Příjemné a nerušené prostředí výslechu pomáhá v navázání psychologického kontaktu.“

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

6. Jak důležité je navázání kladného psychologického kontaktu s vyslýchaným?

- 1 – vůbec nedůležité
- 2 – spíše nedůležité
- 3 – středně důležité
- 4 – spíše důležité
- 5 – velmi důležité

7. Jak významně podle vás ovlivňuje úspěšné navázání psychologického kontaktu výsledek výslechu?

- 1 – žádný vliv
- 2 – malý vliv
- 3 – střední vliv
- 4 – výrazný vliv
- 5 – zásadní vliv

8. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Pokud se mi během výslechu podaří navázat psychologický kontakt s vyslýchaným, hodnotím průběh výslechu jako efektivnější.“

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

9. Jak často během výslechu aktivně srovnáváte informace z výpovědi s již získanými důkazy?

- 1 – nikdy
- 2 – zřídka
- 3 – středně často
- 4 – velmi často
- 5 – vždy

10. Do jaké míry souhlasíte s následujícím řešením: „Systematická analýza výpovědi a její porovnávání s důkazy mi pomáhá častěji odhalit nesrovnalosti ve výpovědích vyslýchaných osob.“

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

11. Který z následujících postupů nejčastěji používáte v případě neúplné nebo zapomenuté výpovědi vyslýchaného?

- a) Připomenutí běžných denních činností vyslýchaného v den události
- b) Použití časové rekonstrukce nebo časové osy události
- c) Nabídnutí fyzických pomůcek (např. vzorník barev, fotografie)
- d) Opakování nebo parafrázování již sdělených informací
- e) Jiné (uved'te): _____

12. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: Využívání vizuálních a kontextových podnětů (např. barevné vzorníky, připomenutí ročního období, denní doby či denní činnosti) během výslechu přispívá ke zvýšení počtu doplněných nebo zpřesněných informací ve výpovědi vyslýchaného.

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

13. Jakým způsobem nejčastěji identifikujete lživou výpověď vyslýchané osoby?

- a) Na základě nesouladu výpovědi s již známými důkazy a skutečnostmi
- b) Na základě neverbálních projevů (např. nervozita, vyhýbání se očnímu kontaktu, změny v řeči těla)
- c) Pomocí kontrolních otázek a opakovaného kladení stejných nebo obdobných otázek
- d) Na základě rozporů v časové nebo věcné návaznosti výpovědi
- e) Jiné (uveďte): _____

14. Do jaké míry při výslechu věnujete pozornost neverbálním projevům (např. mimice, gestům, pohledům) jako indikátorům možné nepravdivé výpovědi?

- 1 – nikdy
- 2 – zřídka
- 3 – středně často
- 4 – velmi často
- 5 – vždy

15. Máte za to, že sledování neverbálních projevů během výslechu Vám pomáhá spolehlivěji vyhodnotit pravdivost výpovědi?

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

16. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Pokud vyslýchaný při výslechu vykazuje podezřelé neverbální projevy, častěji vypovídá nepravdivě.“

- 1 – Rozhodně nesouhlasím
- 2 – Spíše nesouhlasím
- 3 – Ani souhlas, ani nesouhlas
- 4 – Spíše souhlasím
- 5 – Rozhodně souhlasím

17. Setkal/a jste se během své praxe s legislativními překážkami, které komplikují výslech?

- a) Ano
- b) Ne

18. Pokud ano, jak byste zlepšil/a právní rámec výslechů? (otevřená otázka)

Příloha II. – Rozhovor č. 1

Představení respondenta: První rozhovor mi poskytl policista, který u PČR slouží 16 let, z toho 14 let u SKPV na 2. oddělení obecné kriminality jako vyšetřovatel.

T: Jakou trestnou činností se nejčastěji zabýváte?

R: „Nejvíce dělám dopravní nehody s lehkým nebo těžkým zraněním. Dříve jsem dělal hlavně majetkovou trestnou činnost. Hlavně krádeže, podvody, zpronevěry. No ale třeba, když mám službu, musím vyjet na vše, na loupež, vydírání, sebevraždu nebo náhlé úmrtí v bytě nebo na ulici. Jakmile někdo umře doma nebo někde venku mimo nemocnici, musíme tam jet.“

T: Kolik výslechů denně/týdně obvykle provádíte?

R: „To záleží na tom, kolik si jich sám naplánuju. Průměrně si myslím, že jsou to tak dva výslechy týdně. Ale když máme hodně práce, může to být i jeden nebo dva výslechy denně. Také záleží na tom, jestli se osobám, co potřebuju vyslechnout, dovolám, protože si je předvolávám hlavně po telefonu. Písemně už je nepředvolávám, protože vím, že si poštu kolikrát ani nepřevezmou a já na ně zbytečně čekám.“

T: Koho nejčastěji vyslýcháte?

R: „Nejčastěji vyslýchám svědky, poškozené a potom až obviněné. Osoby podezřelé u nás vyslýchá hlavně operativa na protokol o výslechu osoby zadržené.“

T: Jaká je Vaše obvyklá příprava před výslechem?

R: „Příprava je určitě důležitá. Napišu si nějaký koncept otázek, abych věděl, na co se budu ptát. Co se týče nehod, máme několik obligatorních otázek, na které se vždycky ptáme. Třeba jaké bylo během nehody počasí, jaký byl stav vozidla nebo zdravotní stav řidiče. V případě, kdy mám službu, tak nemám čas se připravit a vyjízďím okamžitě, když mi zavolají.“

T: Provádíte výslech raději v kanceláři nebo ve výslechové místnosti a proč?

R: „No nejpohodlnější je pro mě vyslýchát u mě v kanceláři, protože tady mám všechno. Pokud potřebuji vyslechnout osobu, kterou kolegové zadrželi, jezdím vyslýchát na celu předběžného zadržení, kde jsou dvě normální a jedna zamřížovaná výslechová místnost, kde se vyslýchají agresivní osoby. Když je někdo hůř pohyblivý, jezdím vyslýchát k němu od bytu.“

T: Využíváte při výslechu změnu intonace a tónu hlasu?

R: „Ne nepoužívám, protože vyslýchám až obviněné, které už zpracovala operativa.“

T: Jsou nějaké zásadní rozdíly mezi výslechem svědka a obviněného?

R: „Hlavní rozdíl je v tom, že svědek má povinnost vypovídat. Může odepřít výpověď jenom, kdyby měl způsobit nebezpečí trestního stíhání sobě, nebo osobě blízké. Obviněný na rozdíl od svědka má právo nevypovídat. Dá se říct, že největší rozdíly jsou z hlediska práv a povinností vyslýchaného a jeho postavením v trestním řízení, tím se liší i jeho poučení.“

T: Máte zkušenosti s výslechem nezletilých? Pokud ano, jak se výslech nezletilého liší od výslechu dospělého?

R: „Ano, nějaké zkušenosti mám, ale vyslýchal jsem jich jen pár. Při výslechu nezletilého musí být přítomna pracovnice OSPODu podle místa bydliště. Musí se víc dbát na jeho osobnost, dává se mu jiné poučení a musí se dopředu o výslechu vyrozumět oba jeho rodiče, nebo když dítě nemá rodiče, tak zákonný zástupce.“

T: Snažíte se navázat kladný psychologický kontakt s vyslýchaným? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Určitě se snažím na vyslýchaného dobře působit a být milej. Hlavně u dopravních nehod, které dělám nejčastěji, je pro mě lepší, když se obviněný přizná, protože odpadnou další úkony, jako jsou třeba výsledky svědků. A pro mě je to méně práce.“

T: Ovlivňuje průběh výslechu neúspěšné navázání psychologického kontaktu? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Určitě ovlivňuje. Když budu arogantní a chovat se povýšeně, tak se mi nepřizná. Na druhou stranu jsem i kolikrát zdvořilej, ale stejně se se mnou vyslýchaný nebaví. Ale celkově je vždycky lepší bejt na ně hodnej.“

T: Srovnáváte v průběhu výslechu dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí?

R: „Já tohle jako vyšetřovatel nedělám. U nás na oddělení tohle dělá hlavně operativa a ti na to mají určitě svoje taktiky.“

T: Konfrontujete ihned vyslýchaného v případech, že zjistíte nesoulady ve výpovědi?

R: „U mě tohle nastává, když se neshodují výsledky svědků a obviněného. Já jsem ze zákona povinen odstranit rozpory, takže musím přeslechnout obviněného na pokračování o protokolu o výsledku obviněného.“

T: Jak postupujete v případě, kdy si vyslýchaný nemůže vzpomenout?

R: „To se stává docela často. Ze zákona ho nesmím k výpovědi nabádat, ale můžu, hlavně u dopravních nehod, se ho například zeptat, jestli nehoda byla na jaře, v létě, nebo na podzim. Jaká byla barva auta, jestli byla světlá nebo tmavá. Protože po půl roce, co se ke mně dostane spis od dopravky, už si toho vyslýchaný moc nepamatuje.“

T: Jak postupujete v případě, kdy zjistíte, že Vám vyslýchaný vypovídá lživě?

R: „No to je nejhorší, když vím, že mi obviněný lže do očí a já to do protokolu musím všechno napsat. Jediné, co můžu mu dát nějakou otázku, která není návodná a nějak to vyvrací, ale jinak si může v podstatě říkat, co chce. To jenom u svědka, když lže, je možné ho pak stíhat za krivou výpověď, o tom je samozřejmě poučen.“

T: Vadí Vám při Vaší práci kriminalisty nějaký zákon nebo paragraf, který byste nejraději odstranil nebo pozměnil?

R: „Tak třeba co mě tak napadá, že nejde podání vysvětlení použít jako důkaz u soudu. Ono to lze použít jako důkaz, ale musí s tím ten obviněný souhlasit, což většinou nesouhlasí. V podání vysvětlení je většinou všechno pěkně popsáno, protože se dělá chvíli po té dopravní nehodě. Při výsledku do protokolu, který se dělá až třeba za půl roku nebo i po roce, už si většinou vyslýchaný nevzpomene na všechny detaily. Ono je to tam teda i napsáno, že podání vysvětlení slouží policejnímu orgánu pouze k rozhodnutí, jestli někoho obviní nebo neobviní, ale nebere se jako důkaz u soudu, ale kdyby se bral, tak by nám to dost usnadnilo práci.“

Analýza rozhovoru č. 1

První rozhovor byl proveden s kriminalistou, který má 16 let praxe, z toho 14 slouží u SKPV na 2. oddělení obecní kriminality na pozici vyšetřovatele. Jeho hlavní náplní práce je vyšetřování dopravních nehod s lehkým nebo těžkým zraněním. V průběhu týdne obvykle provede dva výsledky a nejčastěji vyslýchá svědky, poškozené a obviněné.

Navázání psychologického kontaktu s vyslychaným považuje za velmi důležité a při kladném vztahu mezi vyslychaným a vyslychajícím je větší pravděpodobnost získání úplné a pravdivé výpovědi.

Respondent uvedl, že na pozici vyšetřovatele obvykle nesrovnává v průběhu výslechu dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí, protože toto je hlavně náplň práce operativy.

V případě, kdy si vyslychaný nemůže vzpomenout, uvádí nesuggestivní příklady, např. barev, ročních období a další.

Pokud nastane situace, kdy vyslychaný lže, kriminalista uvedl, že musí i lživou výpověď zaprotokolovat. Obviněný může lež použít na svou obhajobu, ale pokud podává lživou výpověď svědek, lze ho pak stíhat za křivou výpověď.

Příloha III. – rozhovor č. 2

Představení respondenta: Druhý rozhovor mi poskytl bývalý policista, který u PČR sloužil 26 let, z toho 15 let u SKPV. Postupně se přes obvodní oddělení a 2. oddělení kriminální policie, kde sloužil jako operativec, dostal až na zástupce vedoucího 1. oddělení kriminální policie, následně vedoucího 1. oddělení kriminální police a svojí služební kariéru zakončil jako velitel SKPV.

T: Jakými trestnými činy jste se nejčastěji zabýval?

R: „Hlavně majetkovou a násilnou trestnou činností.“

T: Kolik výslechů denně/týdně jste přibližně prováděl?

R: „To se nedá takhle říct. Někdy jsem strávil na vraždě s jedním člověkem tři dny a někdy byl případ, kdy jsem musel zvládnout deset výslechů denně. Záleželo na nápadu trestné činnosti. Když vezmu výslech vraha, tak nejrychlejší přiznání vraha bylo za minutu a nejdelší za měsíc, takže se to nedá blíže určit, kolik mohlo být za týden výslechů.“

T: Koho jste nejčastěji vyslýchal?

R: „Dá se říct, že všechny. Poškozené, podezřelé, svědky i obviněné.“

T: Jaká byla Vaše obvyklá příprava před výslechem?

R: „Samozřejmě se člověk musí připravit. Bylo důležité si sehnat detaily z místa činu, shromáždit důkazy, připravit si otázky, na které se budu ptát, případně si určit rovnou právní kvalifikaci.“

T: Prováděl jste výslech raději v kanceláři nebo ve výslechové místnosti a proč?

R: „Samozřejmě raději v kanceláři, už kvůli domácímu prostředí. A navíc tam máte po ruce řadu dalších věcí. Mohli jsme si takhle snadněji ověřovat informace již při té samotné výpovědi. Výslechová místnost se mi úplně neosvědčila, protože to prostředí není domácí ani pro toho vyslýchajícího ani pro vyslýchaného a nejhorší bylo, když se ještě výslech natáčel, to se vyslýchající choval taky úplně jinak. Samozřejmě, ne že by někdo někoho při výslechu tloukl, ale volí i jinak ty otázky, který nejsou tak příkrý, tak tvrdý. Ale určitě se využívali výslechové místnosti při výslechu dítěte, které jsou pro to speciálně upravený.“

T: Využíval jste při výslechu změnu intonace a tónu hlasu?

R: „To udělá určitě každý. Můžete na něco dát větší důraz na něco ne. Také záleží na tom, jak chci vypadat, jestli nekompromisně nebo chci s vyslýchaným navázat důvěru.“

T: Jsou nějaké zásadní rozdíly mezi výslechem svědka a obviněného? Pokud ano, jaké?

R: „Ano, samozřejmě jsou. Může se jednat o přístup k tomu vyslýchanému. Musíte vědět, jak se k tomu pachateli chovat, jakou zvolit taktiku.“

T: Máte zkušenosti s výslechem nezletilých? Pokud ano, jak se výslech nezletilého liší od výslechu dospělého?

R: „Ano, zkušenosti mám, ale pokud jsem měl možnost, tak jsem se vždycky snažil sehnat kolegyni, která s tím měla větší zkušenosti. Má to samozřejmě svoje specifika. Zjišťujeme, jestli se jedná spíš ještě o dítě nebo spíš už o dospělého podle jeho vyzrálosti a na základě toho je nutné k němu tak přistupovat.“

T: Snažil jste se navázat kladný psychologický kontakt s vyslýchaným? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Vždycky, až na pár výjimek. Když vidíte zkušeného chlapa, který má odsezeno 10 let, nebudete s ním úplně navazovat kontakt. S takovými lidmi nemá cenu se bez důkazů vůbec bavit.“

T: Ovlivňuje průběh výslechu neúspěšné navázání psychologického kontaktu? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „To bez debat, když se to nepovede, tak je větší šance, že se pachatel nepřizná.“

T: Srovnával jste v průběhu výslechu dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí?

R: „Bez toho to nejde, je to základ. Většinou se to dělá ve dvojicích nebo i ve více lidech. Například když vyslýchaný při výslechu určí místo, kam něco zahodil, můžou se další kolegové zvednout a jet na to místo, aby to prověřili. Samozřejmě se u té závažné trestné činnosti postupuje jinak. Něco jiného je vražda a něco jiného je, když ukradne někde kabelku.“

T: Konfrontoval jste ihned vyslýchaného v případě, že jste zjistil nesoulady ve výpovědi? Proč ano nebo proč ne?

R: „Určitě ihned během výslechu, když vyslýchaný kecá, musí se mu pomaličku dát nějaký důkaz, aby se vyvedl z míry.“

T: Jak jste postupoval v případě, že si vyslýchaný nemohl vzpomenout?

R: „Když byl před výslechem čas, například před výslechem důležitého svědka mohl jsem se připravit. Poptat se v práci třeba v práci a pak mu připomenout něco zásadního z jeho života. Zeptat se normálního člověka, co dělal v úterý ráno v 8. hodin před rokem, mi přijde zbytečný, protože si nevzpomene.“

T: Jak jste postupoval v případě, kdy jste zjistil, že Vám vyslýchaný vypovídá lživě?

R: „Musíte mu to nějak říct, vždycky záleží na tom, jakou zvolíte v tu chvíli taktiku.“

T: Vadil Vám při vaší práci kriminalisty nějaký zákon nebo paragraf, který byste nejraději odstranil nebo pozměnil?

R: „Zákon je nějak postavený a je třeba ho respektovat. Jediné, co mi asi vadí je promlčecí doba u vražd. Jednou se mi stalo, že se mi přišel pachatel přiznat den po promlčecí lhůtě po dvaceti letech a vy s tím nemůžete nic udělat.“

Analýza rozhovoru č. 2

Druhý rozhovor byl proveden s bývalým kriminalistou, který u PČR sloužil 26 let, z toho 15 let u SKPV převážně na 2. oddělení kriminální policie a 1. oddělení kriminální policie. Na obou odděleních sloužil na pozici operativy. Svojí profesní kariéru zakončil jako velitel SKPV.

Jeho hlavní náplní práce byla především majetková a násilná trestná činnost. Respondent uvedl, že se nedá přesně specifikovat, kolik výslechů denně mohl provádět a že záleželo čistě na nápadu trestné činnosti a dále uvedl, že vyslýchal jak poškozené, podezřelé, svědky i obviněné.

Respondent uvedl, že se snažil vždy (až na pár výjimek) navázat kladný psychologický kontakt s vyslýchaným, a že při neúspěšném navázání psychologického kontaktu je větší pravděpodobnost, že se pachatel nepřizná.

V případě závažné trestné činnosti respondent uvádí, že srovnávání dosud zjištěných skutečností a důkazů s výpovědí považuje za základní taktiku, bez které se vyšetřování neobejde.

Pokud byl před samotným výsledkem čas, mohl si respondent zjistit zásadní informace ze života vyslýchaného, které mohl v případě zapomenuté výpovědi vyslýchanému připomenout a on si pak mohl snadněji vzpomenout.

V případě, kdy vyslýchaný lhal, bylo podle respondenta zásadní zvolit si vhodnou taktiku.

Příloha IV. – Rozhovor č. 3

Představení respondenta: Třetí rozhovor mi poskytl bývalý policista, který u PČR sloužil 22 let, a z toho 17 let u SKPV na 1. oddělení u operativy na úseku požárů, výbuchů a nástražných výbušných systémů.

T: Jakými trestnými činy jste se nejčastěji zabýval?

R: „Zabýval jsem se majetkovou a násilnou trestnou činností. Také jsme byli s kolegou zařazováni do akcí TOXI týmu, plus jsem měl na celém územním oboru na starost ty požáry, výbuchy a nástražný výbušný systémy.“

T: Kolik výsledků denně/týdně jste přibližně prováděl?

R: „Je to určitě nárazové, dá se říct, za rok třeba kolem tisíce formulářů, ale započítává se do toho i šetření s lidma co jsme objížděli nebo prověrky na místě.“

T: Koho jste nejčastěji vyslýchal?

R: „Při výjezdech poškozený a svědky, ale jinak převážně podezřelé.“

T: Jaká byla Vaše obvyklá příprava před výsledkem?

R: „Určitě příprava byla. Čekali jsme na výsledky svědků, spolupracovali jsme hodně s okolními územními oborami, dávali jsme dohromady poznatky. Když se jelo rovnou na místo, tak se samozřejmě připravit nedalo.“

T: Prováděl jste výslech raději v kanceláři nebo ve výslechové místnosti a proč?

R: „V kanceláři v Plzni. To prostředí v Plzni už na pachatele působilo nejistě, což bylo pro nás dobrý.“

T: Využíval jste při výslechu změnu intonace a tónu hlasu.

R: „Ano, určitě.“

T: Jsou nějaké zásadní rozdíly mezi výslechem svědka a obviněného? Pokud ano, jaké?

R: „No samozřejmě. U toho obviněného už ani ne, protože spouště lidem trvá, než se přizná a pak se mu uleví a baví se úplně normálně, ale nejhorší je, než překoná to mezi podezřelým a obviněným.“

T: Máte zkušenosti s výsledkem nezletilých? Pokud ano, jak se výslech nezletilého liší od výsledku dospělého?

R: „Hlavní rozdíl je v tom, že když se při výslechu přizná dospělý, tak výslech pokračuje dál, ale když se při výslechu přiznal nezletilý, musel se výslech v tu chvíli ukončit a bylo potřeba poučit oba zákonné zástupce o nutné obhajobě, nechat ustanovit obhájce anebo tam byla pracovnice OSPODu.“

T: Snažil jste se navázat kladný psychologický kontakt s vyslýcháným? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Ano, určitě snažil. U toho poškozeného samozřejmě nějaký empatie musí být a u podezřelého se musí přistoupit na jeho hru. Ty podrazíš mě, já podrazím tebe. Což znamená, že když jsem mu třeba slíbil, že když bude mluvit, nemusí jít do vazby a to jsem musel dodržet. Kdybych to nedodržel, už by se mnou nikdy nepromluvil a nepřiznal se.“

T: Ovlivňuje průběh výsledku neúspěšné navázání psychologického kontaktu? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Hodně. Například někoho jsem vyslýchal já a někoho kolega, podle toho, kdo byl komu sympatickejší. Někoho jsem mohl vyslýchat já a přiznal se mi hned, ale kdyby ho měl vyslýchat kolega, nebo by stačilo, aby byl jenom přítomnej u toho výsledku, nemusel se přiznat.“

T: Srovnával jste v průběhu výsledku dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí?

R: „Nedá se říct, že přímo při výslechu, ale když někoho vyslýcháme třeba třikrát, tak vždycky mezi výsledky se ty skutečnosti, co uvedl, ověří a při dalším výsledku se konfrontuje.“

T: Konfrontoval jste ihned vyslýcháného v případě, že jste zjistil nesoulady ve výpovědi? Proč ano nebo proč ne?

R: „Při prvním výsledku můžu jeho výpověď srovnat maximálně tak s výpověďmi svědků. To, co mi uvede ten pachatel, si ověřuju až po výsledku, protože nemám možnost to jinak ověřit. A pak ho můžu vzít třeba na další výslech a konfrontovat ho.“

T: Jak jste postupoval v případě, že si vyslýcháný nemohl vzpomenout?

R: „Pokud si nemůže vzpomenout, je to pro nás samozřejmě špatný. Nemůžu mu podsouvat to, co tvrdí, že si nepamatuje. Pokud bylo zahájeno na něj trestní řízení, mohli jsme používat různé nástrahy nebo pomůcky, s kterými jsme věděli, že se někde nacházel a pak mu následně nadhodit útržky, aby si vzpomněl. Ale nemůžeme mu říct, že přesně tehdy si byl támhle.“

T: Jak jste postupoval v případě, kdy jste zjistil, že Vám vyslýchaný vypovídá lživě?

R: „Pokud jsem věděl, že to byl on a měl jsem na něj nabit, tak mi to bylo celkem jedno, protože v jeho výpovědi má obviněný nebo podezřelý právo lhát a může se bránit i lží. Když jsme potřebovali jeho doznání a věděli jsme, že lže, mohli jsme mu dát nějaký důkaz, který dokazoval jeho lež. Samozřejmě spoustu věcí stálo na doznání, věděli jsme to a nedoznal se, a to se pak blbě nese, ale taková je práce.“

T: Vadil Vám při vaší práci kriminalisty nějaký zákon nebo paragraf, který byste nejraději odstranil nebo pozměnil?

R: „Ano, zákon na ochranu mladistvých a v tom nejvíce ta nutná obhajoba a to přerušení výslechu ve chvíli, kdy se přiznal.“

Analýza rozhovoru č. 3

Třetí rozhovor byl proveden s bývalým kriminalistou, který má u PČR 16 let praxe, z toho 17 sloužil u SKPV na 1. oddělení. Sloužil hlavně jako operativce na úseku požáru, výbuchů a nástražných výbušných systémů. Dále se zabýval i majetkovou a násilnou trestnou činností a účastnil se akcí TOXI týmu. Obvykle prováděný počet výslechů nedokázal přesněji odhadnout. Nejčastěji vyslýchal podezřelé a při výjezdech také svědky a poškozené.

Respondent se snažil navazovat kladný psychologický kontakt s každým vyslýchaným v závislosti na přístupu vyslýchaného. Považuje za důležité využití osobních sympatií k získání pravdivé výpovědi.

Kriminalista uvedl, že přímo v průběhu výslechu dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí nesrovnával, ale srovnání prováděl mezi více výslechy jedné osoby a konfrontoval zjištěné v průběhu dalšího výslechu.

V případě zapomenutých skutečností respondent uvedl, že využíval nesugestivních pomůcek k vybavení zapomenutého.

Pokud se v průběhu výslechu ukázala výpověď jako lživá a měl k dispozici dostatek důkazů potvrzujících vinu vyslýchaného, nijak jej v průběhu výslechu

nekonfrontoval. V ostatních případech využíval předložení důkazů vyvracející lživé tvrzení.

Příloha V. – Rozhovor č.4

Představení respondenta: Čtvrtý rozhovor mi korespondenční formou poskytl bývalý policista, který u PČR sloužil 18 let, z toho 5 let u SKPV na odboru obecné kriminality na 2. a 3. oddělení u operativy.

T: Jakými trestnými činy jste se nejčastěji zabýval?

R: „Dle zařazení jsem se zaobíral majetkovou trestnou činností, především vloupání do objektů a krádeže a vloupání do motorových vozidel.“

T: Kolik výslechů denně/týdně jste přibližně prováděl?

R: „Samozřejmě to bylo velice individuální dle stádia prověřování určitého skutku, skutků. V průměru bych uvedl 2 denně.“

T: Koho jste nejčastěji vyslýchal?

R: „Z pozice operativce jsme zjišťovali informace od všech osob v různém postavení v TŘ s cílem zjistit informace k prošetřované události.“

T: Jaká byla Vaše obvyklá příprava před výslechem?

R: „Zjištění přehledných informací k vyslýchané osobě a ke konkrétnímu případu (7 základních krim. otázek). Od rodinných poměrů vyslýchaného až po předchozí trestnou činnost, spolupachatele atd.“

T: Prováděl jste výslech raději v kanceláři nebo ve výslechové místnosti a proč?

R: „Určitě v kanceláři z důvodu „domácího prostředí“.“

T: Využíval jste při výslechu změnu intonace a tónu hlasu?

R: „Určitě, pravidelně. Jedná se o běžnou techniku a strategii u výslechu.“

T: Jsou nějaké zásadní rozdíly mezi výslechem svědka a obviněného? Pokud ano, jaké?

R: „Zásadní dle strategie, tak především dle trestního řádu.“

T: Máte zkušenosti s výslechem nezletilých? Pokud ano, jak se výslech nezletilého liší od výslechu dospělého?

R: „Minimální. Rozdíl je především v nutné obhajobě u výslechu případně jiných úkonů v trestním řízení.“

T: Snažil jste se navázat kladný psychologický kontakt s vyslychaným? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Každý výslech byl veden na základě předchozích zkušeností z předchozího jednání s uvedenou osobou. U MTČ je to především o psychologickém působení na vyslychaného z důvodu častého nedostatku přímých důkazů.“

T: Ovlivňuje průběh výslechu neúspěšné navázání psychologického kontaktu? Pokud ano, jakým způsobem?

R: „Nevhodné psychologické jednání má zásadní vliv na konečný výsledek výslechu. Pokud si vyslychající s vyslychaným „nesednou“, je velice těžké vést výslech s úspěšným výsledkem. Je třeba si uvědomit, že osoby z „podsvětí“ mají o operativcích, vyšetřovatelích SKPV velice dobré informace. Reputace každého z nás byla základním předpokladem úspěšného výsledku.“

T: Srovnával jste v průběhu výslechu dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí?

R: „Určitě, je to nedílná součást výslechu, aby nedošlo k rozporování se zjištěními při předchozích úkonech v TR, např. OMČ.“

T: Konfrontoval jste ihned vyslychaného v případě, že jste zjistil nesoulady ve výpovědi? Proč ano nebo proč ne?

R: „Přímou konfrontaci s druhou osobou jsem nikdy nepoužil. Pokud беру jako konfrontaci jako srovnání s předchozími zjištěními, pak samozřejmě ano, ale nikdy to nesmělo vést ke zmaření trestního řízení.“

T: Jak jste postupoval v případě, že si vyslychaný nemohl vzpomenout?

R: „Vždy je třeba poznat, odhadnout, zda nevzpomenutí je úmyslné či skutečné. Dle toho se následně taktikou výslechu pokračuje.“

T: Jak jste postupoval v případě, kdy jste zjistil, že Vám vyslychaný vypovídá lživě?

R: „Každý vyslychaný v pozici podezřelého se v prvopočátku snažil minimálně mlžit. Zkušenostmi, znalostí osoby a osobností vyslychajícího je třeba dostat se na správnou cestu s cílem objasnit prošetřovaný TČ.“

T: Vadil Vám při vaší práci kriminalisty nějaký zákon/paragraf, který byste nejraději odstranil nebo pozměnil?

R: „Vždy jsem respektoval platnou právní legislativu.“

Analýza rozhovoru č. 4

Čtvrtý rozhovor byl proveden s bývalým kriminalistou, který má 18 let praxe u PČR, z toho 5 let u SKPV na odboru obecné kriminality na 2. a 3. oddělení jako operativec. Jeho hlavní náplní práce byla majetková trestná činnost, zejména vloupání do objektů, motorových vozidel a krádeže. Obvykle prováděl dva výslechy denně a vyslýchal všechny osoby zúčastněné v trestním řízení.

Respondent považuje navázání vhodného psychologického kontaktu s vyslýchaným za velmi významné, a to zejména v případech, kde není dostatek přímých důkazů. Uvádí, že navázání pozitivního psychologického kontaktu může mít rozhodující vliv na získání klíčových informací, které jsou zásadní pro úspěšný výsledek výslechu.

Respondent uvádí, že srovnával dosud zjištěné skutečnosti a důkazy s výpovědí v průběhu výslechu.

Dle respondenta je v případě zapomenuté skutečnosti nezbytné odhadnout, zdali se jedná o nevzpomenutí úmyslné či skutečné a na základě toho zvolit vhodnou taktiku k získání výpovědi.

V případě lživé výpovědi považuje respondent za významné působení osobnosti a zkušeností vyslýchajícího a případná znalost vyslýchané osoby.